

No 3

JUNY
JULIOL
1934

OFICINA DE PREMSA
i PROPAGANDA

EXEMPLAR DE PROPAGANDA
PROHIBIDA LA VENDA

Lia i DTA.

CONSELLERIA DE SANITAT i ASSISTENCIA SOCIAL

Ayuntamiento de Madrid

SUMARI

Editorial.....	Pàg.	1
El dispensari central de la lluita antituberculosa.	»	2
Notes gràfiques de la U. R. S. S.....	»	4
Com va néixer la Sanitat de Guerra. - <i>P. Montserrat i Soler</i>	»	6
La Grafologia al servei de la Medicina. - <i>Prof. Isabel Thorres</i>	»	8
Espanya (poema). - <i>Vicenç Huidobro</i>	»	9
La Revolució al servei dels desvalguts.....	»	10
Metges il·lustres de totes les èpoques. - <i>Ramon Turró</i> .	»	11
Carnet de Viatge. - <i>Dr. Fèlix Martí Ibàñez</i>	»	12
Paternitat (conte). - <i>Màrius de la Viña</i>	»	14
L'Etern. - <i>M. de la V.</i>	»	16
La dona renaixent. - <i>Zomayna</i>	»	18
L'Estat lliure de la Cirurgia.....	»	19
Sanguina. - <i>J. Maynadé</i>	»	21
La Transformació dels antics establiments de caritat. - <i>N. Pacareu</i>	»	22
Els dos focus d'una el·lipse.....	»	24
L'escomesa dels literats i la resposta dels metges. - <i>Dr. Armangué</i>	»	25
Passat i present. - Notes gràfiques.....	»	27
Curiositats.....	»	28
El bon oncle Homer (acabament).....	»	28
Nostres propagandes.....	»	29
L'assistència social als vells. - <i>M. Lluïsa Queralt</i> ..	»	30
Cantàrides.....	»	32

Dibuixos : *Sim, Blanch i Teixidó*

Fotografies :

Sirera, Sagrera, Secció de Belles Arts (C. N. T.) i Comissaria de Propaganda.

PORTANTVEU
DE LA CONSELLERIA DE SANITAT I ASSISTENCIA SOCIAL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Director tècnic: *Dr. F. Martí Ibàñez*

Director artístic: *SIM*

Redactor cap: *J. M. Francès*

EDITORIAL

Pas per pas, sense espectacularitat, amb el pols ferm i el cervell aclarit, la Revolució consolida les seves posicions quant a la política sanitària i d'assistència social que és l'única sempre imprescindible en tota societat que es tingui per civilitzada.

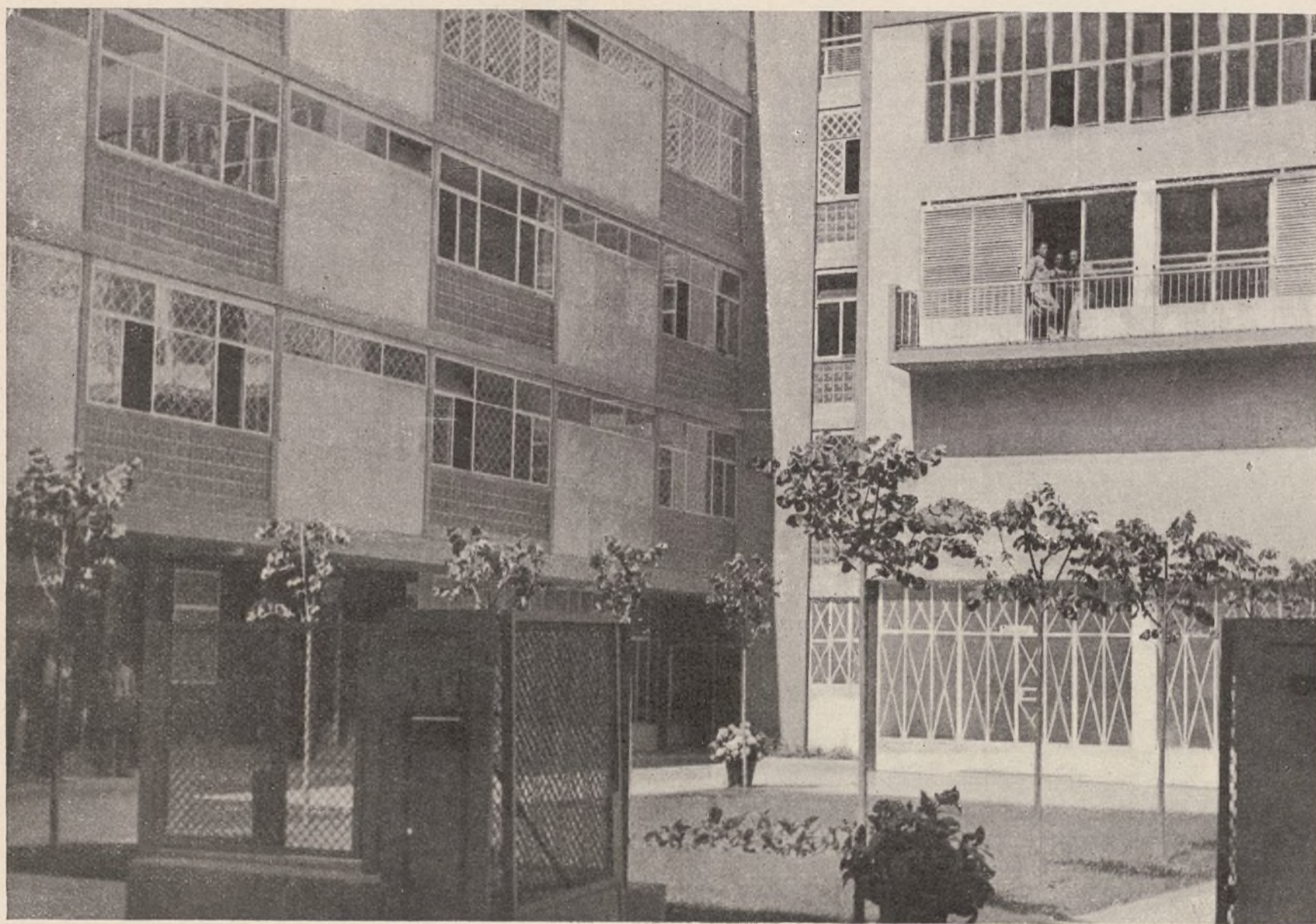
A despit de les horribles llagues que el feixisme ha obert i obre cada dia al cos de la nostra pàtria, no s'ha produït — ni es produirà — cap de les catàstrofes que en el curs de la història, hem vist seguir de prop els períodes aturmentats de guerres i revolucions. En tota l'Espanya lleial, no s'ha desenrotllat en onze mesos de cruenta lluita, ni una sola epidèmia infecciosa; ni per les carreteres de la República no pul·lulen amb caràcter permanent aquelles atepèides hosts de mendicants i pidolaires que en les guerres antigues constituïen l'apèndix obligat dels exèrcits. Els índexs de mortalitat — excloses, no cal dir-ho, les baixes en campanya — ha davallat notablement. Els camions depuradors d'aigua — creació del Consell de Sanitat de Guerra — han desterrat de vastíssimes zones els focus d'infecció que en elles constituïen els rius i les fonts contaminats. La infància desvalguda, víctima predilecta de la rancúnia facciosa, troba soplug i cura en esplèndids edificis que de res no s'assemblen a les ombrívols borderies d'abans.

Un estudi a fons de l'estat sanitari del país, orientat en el sentit de polaritzar eficàcies encaminades a prevenir els mals, permet de confiar plenament en el futur immediat del nostre país, el qual, a l'endemà de la pau victoriosa, podrà emprendre el treball de reconstrucció sense haver d'atendre problemes com els de Sanitat i Assistència Social, que ja haurem tingut cura de resoldre en plena guerra.

Gegantina és la tasca que en el doble aspecte que ens inspira, ve realitzant en pro dels seus semblants la Conselleria de Sanitat i Assistència Social de la Generalitat de Catalunya. Pròvids són el fruits que fins avui hom ha pogut collir d'aquella tasca. Però molt més ho seran el dia que l'esforç que ens obliga a dilapidar la iniqua agressió feixista pugui consagrar-se per complet a llaurar la felicitat humana en un règim de llibertat de pau i de justícia.

Dias

EL DISPENSARI CENTRAL DE LA LLUITA ANTITUBERCULOSA

Vista parcial del pati interior del Dispensari

L'any 1919 la Mancomunitat de Catalunya donava el primer pas per a organitzar la lluita antituberculosa, encarregant al Dr. Sayé l'estudi del problema en els seus diferents aspectes, epidemiològic, mèdic, social, etc. Seguidament es confeccionà un mapa de la mortalitat de la tuberculosi a Catalunya i a la ciutat de Barcelona, trobant-se amb què en aquell moment a la nostra ciutat hi havia districtes amb un índex de mortalitat extraordinària que superava els índexs normals d'altres ciutats anàlogues de la resta d'Europa, i això ens obligà, seguint a més el criteri de lluita d'aquell moment, instal·lar el dispensari en el focus de màxima mortalitat que llavors eren els districtes municipals setè i cinquè, per això radicava el dispensari en un extrem de la ciutat.

El dia 23 d'abril del 1921, s'inaugurà el Dispensari del carrer de Rades, sota la presidència del Professor Léon Bernard, Professor de Tisiologia a la Universitat de París, en un local que de moment complia les necessitats que ens vàrem imposar i que podíem intervenir el malalt en el mateix lloc on residia, amb molta facilitat. Ben aviat el nombre de malalts va fer cada dia més impossible el desenrotllament normal del treball en els metges i a les infermeres, i això impedia poder complir degudament amb les necessitats que ens exigia el problema. Amb tot, hem arribat a examinar prop de 40,000 malalts, i han estat tots ells ben historiatats i fet l'examen físic i radiogràfic el més complet possible.

La vacunació antituberculosa B. C. G. va començar-se l'any 1925, arribant-se a un nombre de 84,000 vacunats. La vacunació ha estat un dels fets que ha demostrat la importància del servei perquè ha pujat des d'un 0,14 % el primer any, a un 47,3 % l'any 1936, de totes les criatures que neixen. Aquest Servei va ésser sempre una obra isolada que tenia una relació amb els altres serveis antituberculosos a través solament del personal de la casa, però que no en depenien directament i això feia que moltes indicacions de tractament quedessin a mig complir o incomplertes.

Per aquestes circumstàncies d'insuficiència de local, excés de malalts i poc personal tècnic per atendre'l i a més el criteri que modernament s'ha donat al Dispensari de lluita antituberculosa, de què aquest ha d'ésser el centre de tota l'organització, ha fet necessari de cercar un nou local construït exprés i en un lloc de la ciutat adequat per aquesta finalitat i, per tant, en 1932 varen inaugurar-se les obres d'aquest Dispensari.

Les funcions principals d'aquest Dispensari són les següents:

D'ensenyament. — Seguint el costum establert pel doctor Sayé, es procurarà cada any donar un curs sobre algun dels punts més importants i d'actualitat de l'especialitat. Cal recordar que pel Servei del carrer de Rades, varen passar els homes més prestigiosos de l'estranger especialistes en aquest ordre de matèries.

D'ordre clínic. — S'ha disposat el Servei procurant que l'utilatge sigui el més complet possible per a fer el diagnòstic de la malaltia de la manera més acurada i poder donar al malalt un diagnòstic amb el mínim d'error; al mateix temps es farà el tractament de les formes clíniques que ho permetin.

D'ordre profilàctic. — Aconsellant en primer lloc les mesures d'higiene individuals al propi malalt, perquè tingui consciència que ell representa un perill per als seus familiars, especialment fills, i aconsellant l'examen sistemàtic de tots els individus que volten o conviuen amb el malalt, fet que ja en l'antic Dispensari ens donà resultats sorprenents de descobrir malalties totalment ignorades en els familiars dels malalts. A més intensificarem la visita domiciliària per un grup d'infermeres especialitzades perquè pugui intervenir en el propi focus de la malaltia, i aconsellar al malalt i als seus, la forma en què han de viure i seguir les pràctiques de profilaxi necessàries en cada cas.

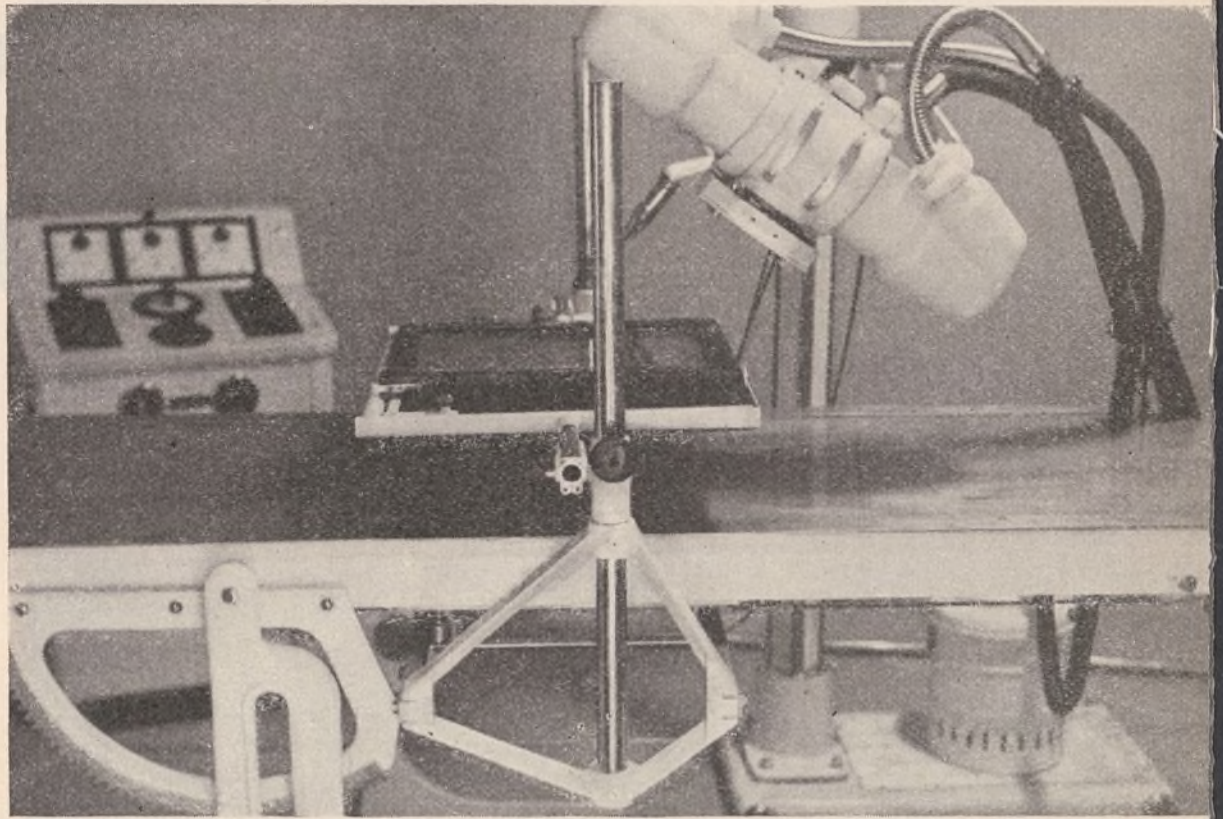
D'organització de lluita. — Cal construir o habilitar llocs adequats per a un Sanatori de gran altura, de 500 llits, altre Sanatori a mitjana altura i completar els hospitals per a malalts greus. A més, precisa la creació d'escoles Sanatori per a nens amb lesions benignes i completar la lluita amb el Sanatori manufactura i altres institucions anexas encara.

Un altre dels punts de la profilaxi que cal donar-hi molt d'impuls és el dels exàmens dels suposats sans, fet que ha demostrat a diferents autors de diferents països europeus i americans que amb un nombre que supera sempre a l'u per cent de les persones joves compreses entre 14 i 25 anys, sofreixen brots actius de la malaltia. Aquest examen ja ha estat practicat dos anys consecutius pel Dr. Sayé a l'Obra antituberculosa de la Universitat i ha comprovat unes xifres semblants; el mateix ja s'ha fet en grups de senyorettes d'Escoles d'infermeres, en algun grup escolar i també en alguns obrers de fàbriques d'indústries insalubles. Aquest capítol cal intensificar-lo i donar-li la major importància per a poder descobrir la malaltia en els seus començaments i poder-l a tractar degudament, i ésser molt més fàcil el guariment.

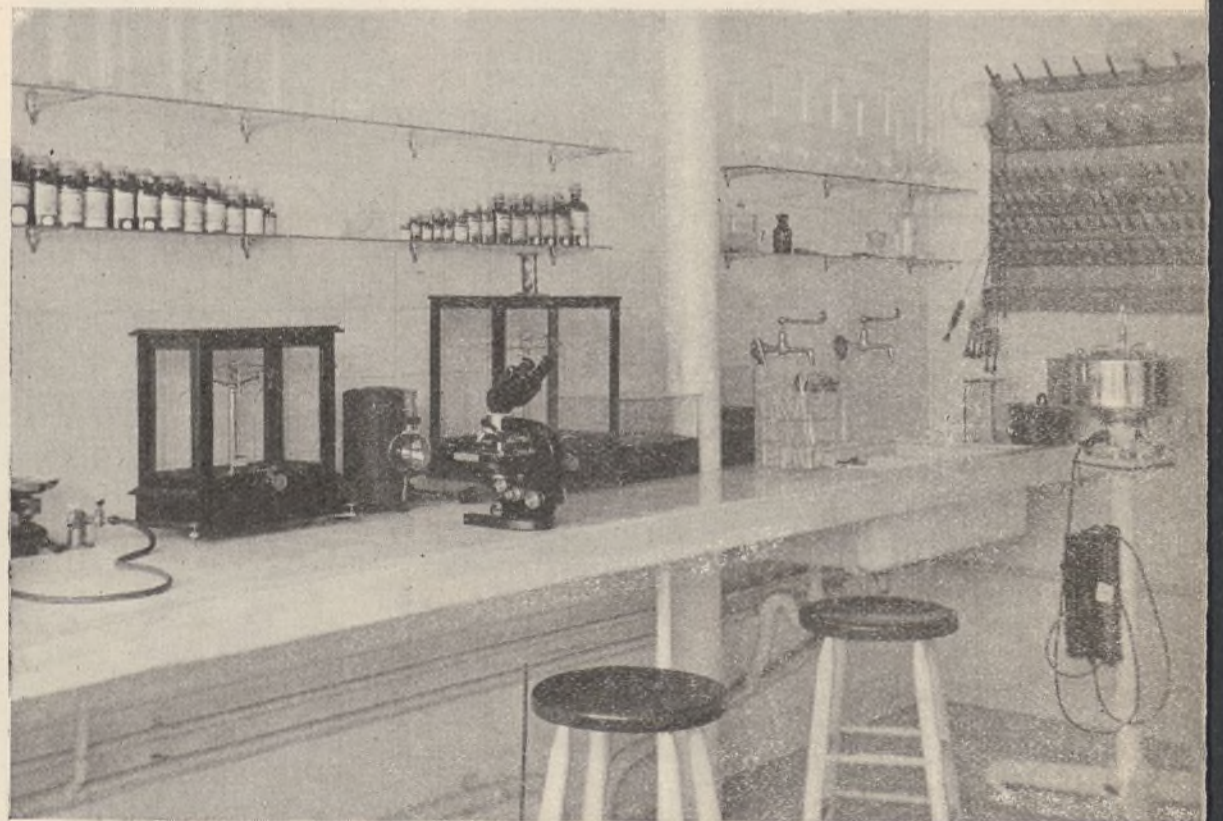
Per últim, cal parlar de la Vacunació antituberculosa Calmette Guerin, B. C. G. La importància que ha adquirit entre nosaltres fa gairebé inútil tot comentari. Tingui's en compte que es vacunen aproximadament la meitat de les criatures que neixen a Catalunya i, per tant, ha fet disminuir la mortalitat per tuberculosi en una xifra important. Donat el cas actual de la guerra civil, s'han obert nous problemes a la Lluita antituberculosa que cal atendre degudament per la gravetat que representa en el moment i amb més importància encara per l'esdevenidor.

El sol fet de la guerra i degut a les privacions alimentàries i de tot ordre a què ha de subjectar-se la reraguarda, fa que el nombre de tuberculosos augmenti considerablement. Per tal de fer-se càrrec d'aquest fet, tingui's en compte el que passà en els països bel·ligerants durant la gran guerra, els quals veieren doblar la mortalitat per tuberculosi, com França i Alemanya, països fortament castigats pels estralls de la lluita. A més, també constitueix un factor de la més gran importància, que amb la vida de trinxeres i amb les deficiències de les normes de la higiene i en el nostre cas en què en els primers moments eren reclutats tots els voluntaris sense triatge sanitari de cap mena, fa que molts dels soldats que eren tuberculosos i eliminadors de bacils i que, per tant, produïen un contagi massiu als seus companys, així és com hem comprovat que molts dels malalts del nostre dispensari que estaven en tractament i que s'enrolaren els primers dies, hagin tornat a les poques setmanes amb les seves lesions francament aguditzades. Tots aquests fets comuns a totes les guerres, en el nostre cas s'agregen amb un fet nou de la més gran importància, és el fet dels refugiats. Per a estudiar aquest problema i poder-lo endegar degudament, cal tenir en compte en primer lloc, que Catalunya és una regió amb una epidemiologia ben variada segons les contrades, en uns llocs com Barcelona-Ciutat, es troba en la fase de destuberculització; d'altres com Girona, en plena fase epidèmica, i d'altres com gairebé tot el camp en fase pre-epidèmica. Cosa semblant passa amb els immigrants, que uns vénen de regions en plena fase de tuberculització (Andalusia) i d'altres de regions gairebé verges de la malaltia (Aragó).

Si tots aquests immigrants es barregen i s'escampen per Catalunya sense tenir en compte l'índex epidemiològic dels llocs de procedència i d'aquells a què vagin destinats, serà objecte l'aparició de formes de tuberculosi ganglionars i agudes, tant en els immigrants, com en els naturals del país que produirà vertaders estralls.

Un dels moderníssims aparells de Roig X

Un recó del laboratori

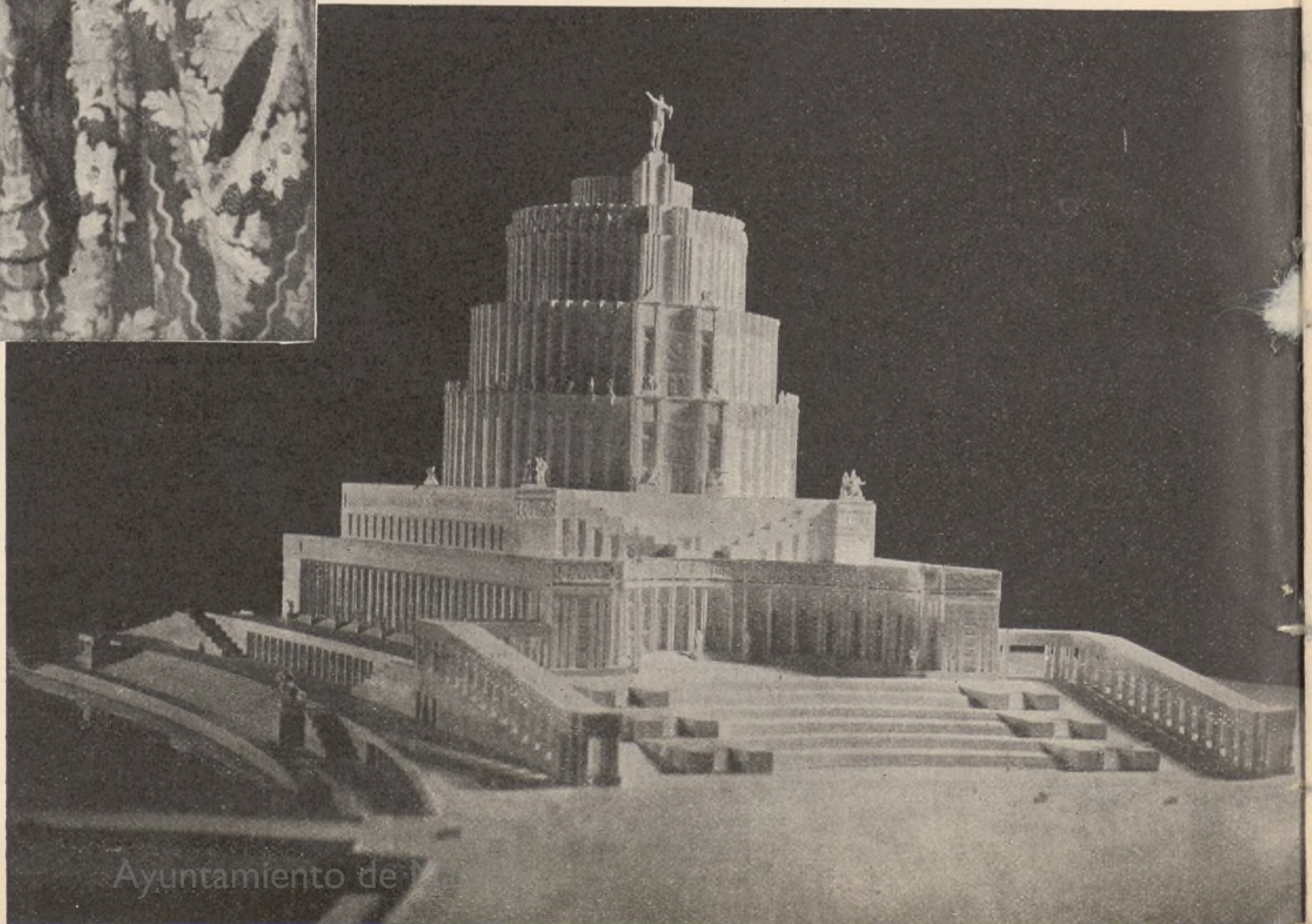
Dias

U. R. S. S.

Aquesta noia, pertany a la brigada de comunistes joves, aplega els seus ben bons 65 quilograms de cotó diaris, en les fèrtils prades de l'Uzbekistan.

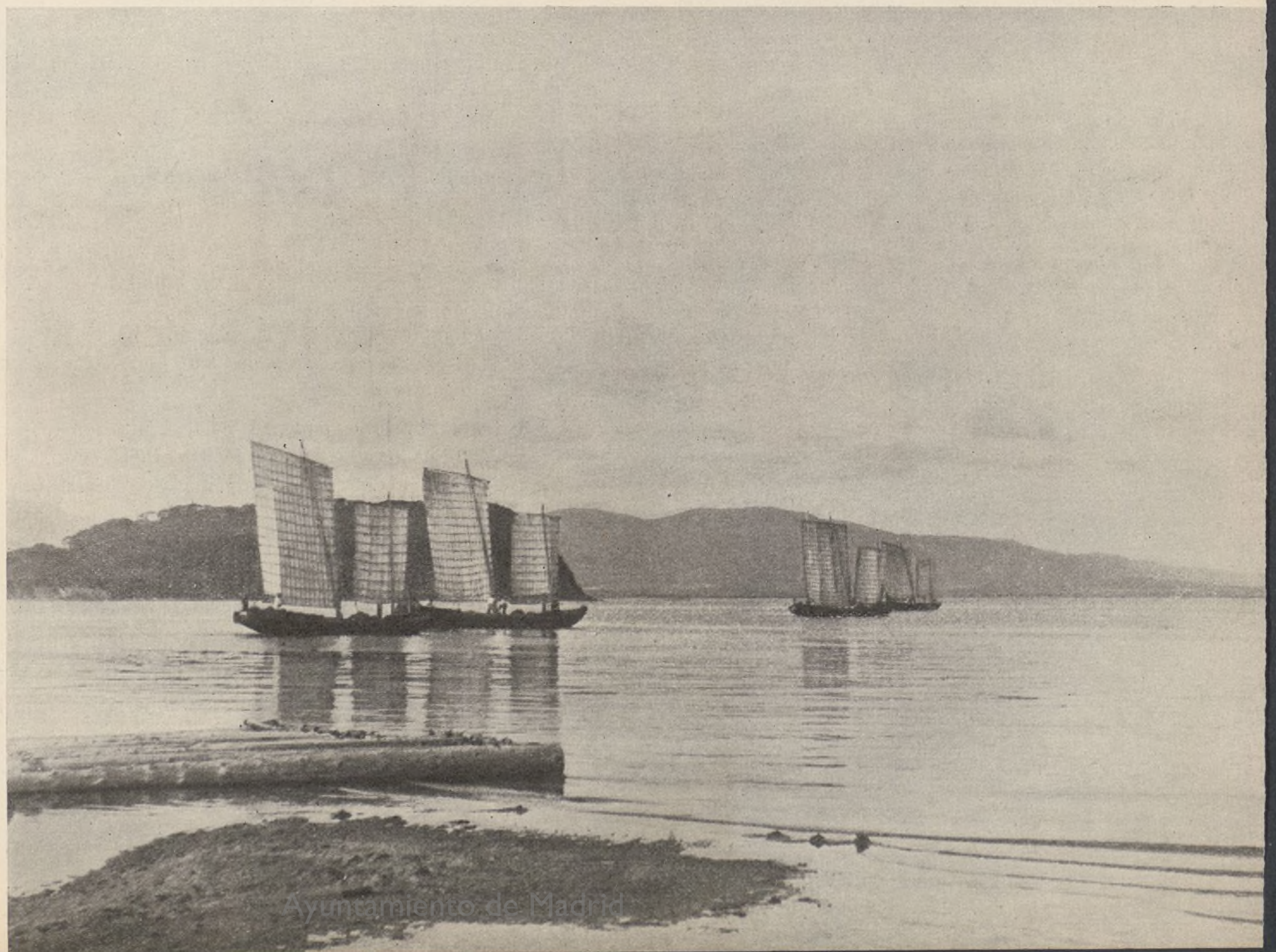
Projecte de l'arquitecte Iofane, acceptat com a base per a la construcció del Palau dels Soviets de Moscú.

Un samoied contempla la seva pròpia situació geogràfica — 69 graus de latitud nord.

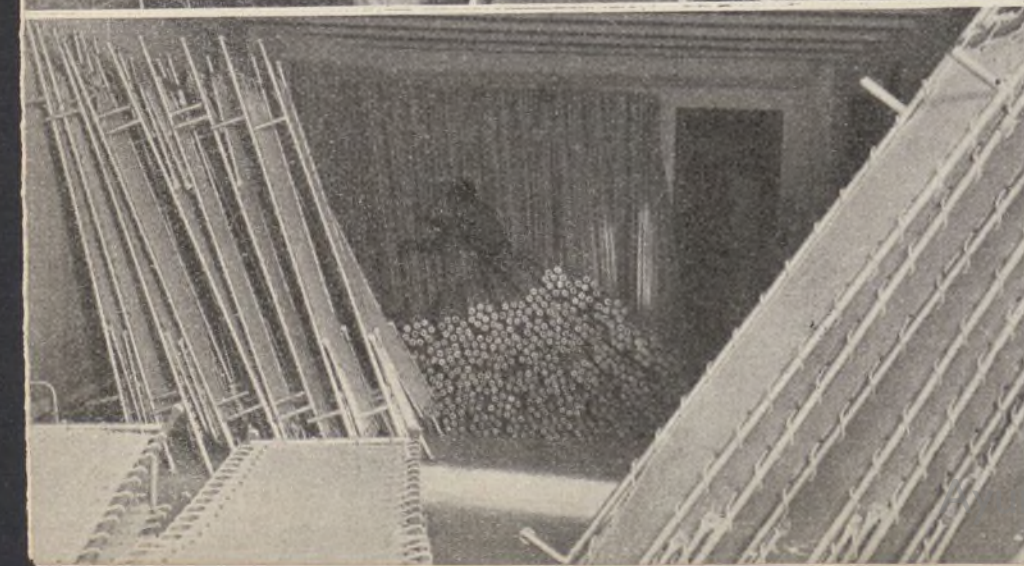
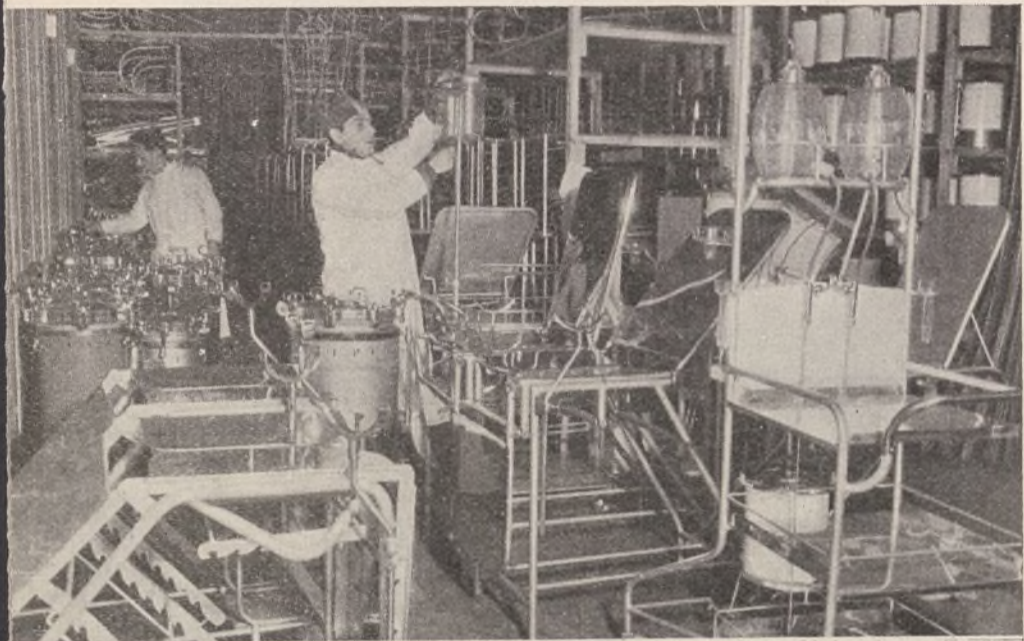
Calma i transparències a les ribes de l'Amur.

Ayuntamiento de Madrid

Dias

COM VA NEIXER LA SANITAT DE GUERRA

Agost-Setembre. Erem en aquells temps dels inicis de la guerra, quan ningú encara podia suposar-la tan llarga, tan extensa, de conseqüències tan greus per a la nostra terra. Uns revoltats, sense pàtria des del moment que s'aixequen contra ella, havien dut Espanya a la guerra. El poble, no disposat a deixar-se trepitjar més pel primer militar arribista, i disposat en canvi a trencar la tradició de «pronunciamientos» i «militaradas» preparades en l'alt ambient, s'aixecà unànime per aixafar, en néixer ja, la revolta sagnant.

Però el monstre de cent caps que és el feixisme, encara que ferit de mort de bell antuvi a Catalunya, a la ciutat de Madrid i en molts altres llocs, es dessagna encara pel sòl ibèric costant innumbrables vides als patriotes catalans, als patriotes espanyols, als proletaris tots de la nostra terra.

Agost-Setembre. ¿Qui no recorda amb emoció aquells temps? ¿Qui no recorda la partida al front de les columnes «Durruti», «Los Aguiluchos», «Del Barrio-Estivill», «Macià-Companys»? L'Exèrcit neixia espontani, dur, fort, segur, com encarnat en les mateixes entranyes del poble.

Calia, doncs, organitzar una Sanitat, una Sanitat de Guerra per al nostre exèrcit espontani, vigorós, voluntariós. ¿No recordeu amb l'alegria que marxaven a lluitar tots els minyons? Calia organitzar una Sanitat de Guerra i s'organitzà.

Immediatament foren acoblats a les columnes equips quirúrgics, metges especialitzats, practicants, camillers, sanitaris de muntanya, equips d'oficina. Ara quan ja fa prop d'onze mesos de tot això, sembla impossible que, en un moment donat, un poble sàpiga cobrir les seves necessitats d'una manera tan espontània, tan viva, tan sol·lícita.

Hi havia al front molts problemes a atendre: calia vacunar anti-tíficament tots els combatents; calia vetllar per la bona alimentació; pels mals veneris, per les malalties infeccioses; calia ben atendre tots els ferits que poguessin venir de les trinxeres. I s'efectuà. La Sanitat de Guerra des del començament ha tingut un braç per a cada necessitat que se li ha presentat i, satisfactòriament, s'han anat resolent tots els problemes.

Quants noms no podríem recordar i quantes gestes! El problema de Sanitat de Guerra prenia un aspecte nou, inèdit. A cada nova modalitat, a cada nova exigència ha sorgit qui ha sabut superar el problema, emmenar-lo i organitzar-lo. Trobaríem moltes deficiències que han estat cobertes tan bon punt s'han conegut i s'ha comptat amb mitjans.

Agost-Setembre. D'aleshores ençà, ¿quants de serveis no porta prestats la Sanitat de Guerra?

Jo sé que s'ha malparlat molt i molt dels metges i dels organismes sanitaris. També és cert que, en el terreny íntim i personal hi ha

hagut algun tort potser com hi és a tota organització humana. Però, en el fons, ha imperat sempre aquell esperit d'abnegació i de sacrifici que caracteritza les persones sanitàries.

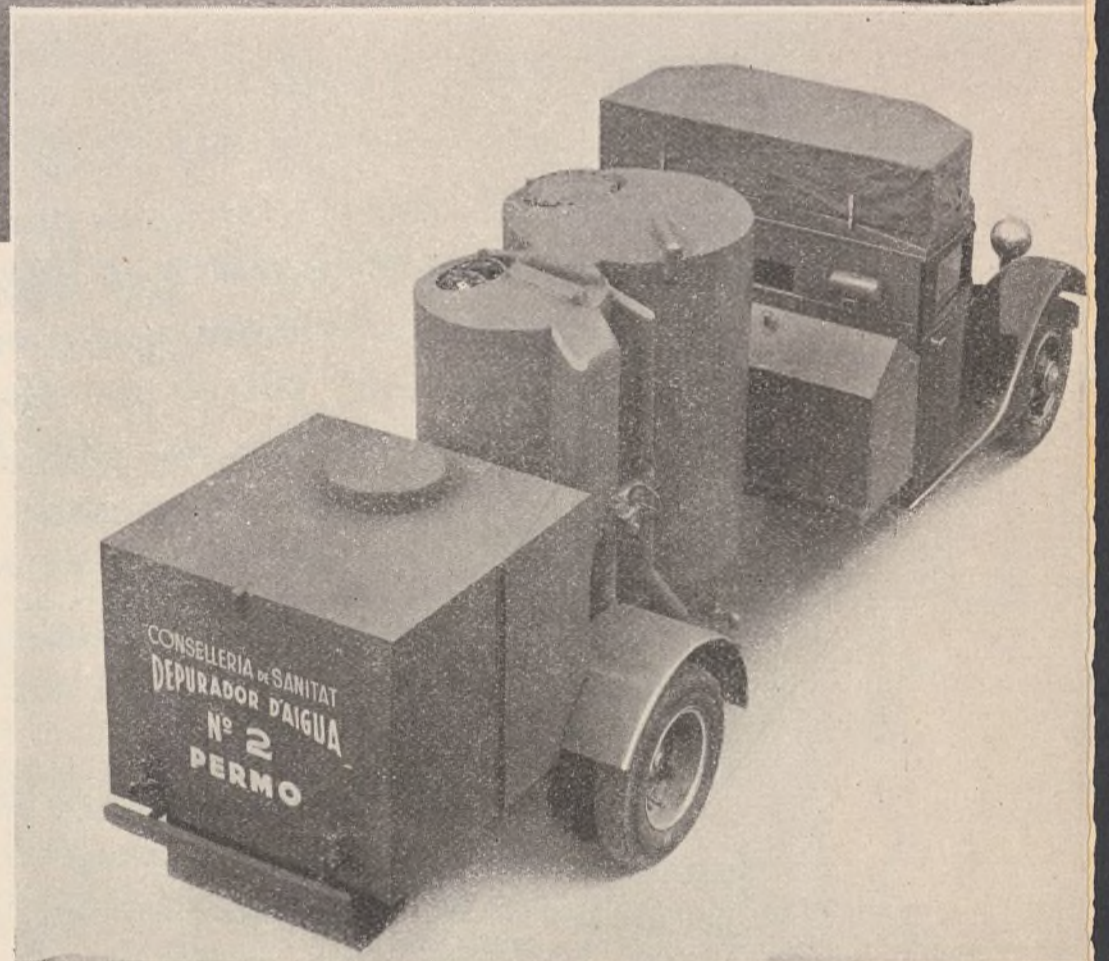
Des de «SIAS», revista essencialment sanitària, voldria fer un homenatge a tot el personal que integra la Sanitat de Guerra i que des d'agost-setembre, enteneu-ho bé, presta els seus serveis al front. Aleshores, coratjosos, molts metges joves, molts camillers abnegats, molts practicants entusiastes, marxaren en estol al front per a tenir cura en tots els aspectes del lluitador antifeixista.

Aquells metges han assistit innombrables ferits, innombrables malalts. Pregunteu als pacients i us diran que al front foren atesos com calia i amb un amor que no sempre es troba en aquests casos i que tant es troba a mancar quan hom és lluny dels braços paternals, dels amics, dels familiars, de l'estimada.

Aquells practicants que al peu de les trinxeres recollien els ferits i els curaven de primera intenció. Els practicants sempre han estat homes de primera línia. Molts han dormit dies i dies a les trinxeres. Amb el botiquí-motxilla a l'esquena, a punt sempre d'acudir allà on siguin reclamats els seus serveis.

Un homenatge també als camillers anònims que, per a acomplir la seva missió, s'han de revestir de més valor, si cal, que els mateixos combatents, puix que desarmats han de fer acte de presència al lloc més arriscat. Homenatge als sanitaris de muntanya que amb mules traslladen als llocs de primer ajut i cura i als xòfers d'ambulància que han posat amor, abnegació i sacrifici en el compliment de la seva tasca.

Agost-Setembre. Va néixer un exèrcit. Amb ell, esplendorós, vigorós, indestructible, nasqué entusiàstica, competent sol·licita la Sanitat de Guerra. Unes paraules d'encomi als llavis i un agraïment al cor són el millor tribut que podem oferir als seus membres.

Pere Montserrat i Soler

Dias

La Grafologia al Servei de la medicina

por la

Prof. ISABEL THORRES

*¿Por qué será?
- Como uno de los seres
llamados humanos he pen-
sado y pienso en lo que debería
ser la vida humana y no me
puedo explicar que el ser llama-
do Rey de la creación sea el
ser que, pudiendo pasar una
vida feliz, la pase llena de mis-
guras; cuando tiene tantos
medios para fabricarse un
paraíso á su placer.
Cree que falta cultivar el
sentimiento de humanismo y
la acción de Solidaridad reflec-
tiva y reciproca entre los huma-
nos que sin alientan el espíritu
guerrero que solamente da
pruebas de ser, espíritu destruc-
tor de todo lo bueno que las*

Fins ara només havia servit la Grafologia per a satisfer curiositats puerils i personals, emplenant unes pàgines en qualsevol revista amb tendències femenines. La Grafologia està molt lluny d'ésser tan poca cosa. Es necessari ennoblir aquesta ciència i llevar-li la mala reputació que les gents de poca cultura li han donat, endegant-la i divulgant-la com a tècnica i ciència verídica.

La Grafologia és un estudi psicològic dels trets de l'escriptura natural i espontània, i de l'anàlisi de la mateixa obtindrem com a resultat el coneixement del caràcter, el temperament, la voluntat, els instints, el grau de cultura, els gustos, inclinacions, etc., de la persona que l'hagi format. Degut a l'experiència adquirida en tots quants anàlisis i consultoris grafològics han corregut al meu càrrec, he cregut d'utilitat l'aplicació de la Grafologia com auxiliar d'una de les fonts de la saviesa que més beneficis ha reportat i reportarà sens dubte, a la humanitat: la Medicina.

Sabut és que una persona sana, realitzarà també actes sans, és a dir, precisos i coordinats, i per tant la seva escriptura correspondrà al bon funcionament de la seva mecànica muscular. Les alteracions a l'escriptura, a part de què poden ésser un factor d'ordre psíquic, gairebé sempre tenen un origen patològic.

En la Grafologia existeixen dos factors importantíssims d'estudi; una part d'ella pertany a les funcions físiques, i l'altre a les cerebrals.

Un grafisme patològic es reconeixerà per l'escriptura sense ritme de cap mena, pels moviments incoordinats i sense proporció. Naturalment que a vegades un estornut o un simple accident fortuit de la ploma, tinta o paper, pot donar-nos a cop d'ull la impressió d'un grafisme d'origen patològic en la seva part afectada, però podrem rectificar-los en l'anàlisi de la resta de l'escriptura. D'aquí que la tasca d'un grafòleg és prou difícil i delicada, i una equivocació de tal gènere en el seu dictamen no podria tenir cap disculpa. Les diferents temperatures de calor o fred, les emocions i esforços violents, tendeixen a desfigurar l'escriptura el mateix que un estat de tristor o depressió.

Ultra els interessants estudis de grafismes de malalties de paràlisi general o parcial, mereixen gran importància els anàlisis de malalties mentals.

El grafisme que hom reproduïx pertany a un vellet de 73 anys, després d'haver sofert un greu accident amb horribles dolors als múscles i espatlles. Els seus sentits estan gairebé atrofiats, alterats fisiològicament. El pols és completament anormal; el traçat és tremolós i hom pot observar la manca de fermesa en els trets.

A remarcar també les alteracions cerebrals, que li fan experimentar un gran estat d'inquietud i d'agitació. El malalt sofreix constants oblit, produïts per l'alteració vaso-motor. A més del seu estat d'inquietud i constants variacions del seu ànim, és excessivament sensible amb tendències idealistes, i demostra certa disconformitat amb la societat actual. Com hom podrà apreciar, es tracta d'un interessantíssim cas psíquico-patològic, fruit de la seva malaltia.

Es un home reservat, i com la majoria de malalts té molt poca confiança en ell mateix, amb lluites interiors de la seva depressió d'ànim.

Del conjunt de la seva escriptura es desprèn que la seva cultura no és gran cosa, i la seva imaginació està també alterada com a producte de la seva dolença i immobilitat física.

ESpanya

Traïdors dintre la nit amb ànima entollada
Germans de l'escorsó i amb la roba de dol
Colpiren ta formosa estrella esperançada
Entre algues i tenebres per entre rius ja morts

Bufa el mar fabricant piràmides de llàgrimes
Que són fatals escales i músiques amb sang
Sota núvols que passen com carros de ferits
Per un cel color tèrbol cel de canons llunyans

L'epopeia del poble que exigeix son destí
Aixeca fronts al cel i trenca els amples pits
I dansen els fantasmes entre vaixells malalts
En eixa nit de l'home que nodreix cementirs

Passen soldats i passen ones i passen vents
Com les notes d'un cant que ofereix les edats
La immensa simfonia amb la pluja i els homes
Es perd dins d'una tomba dessota del captard

Exèrcits de clarors al llindar de la mort
Es redreça la selva i els soldats passen en un cant
Es el gran viatge orb de les veles i el vent
Ja no veureu mai més aquests soldats

Un rengle rera l'altre assalten horitzonts
I vénen a morir les ones a la platja
Tants sonriures i tanta sang d'herois que cauen
I surten de llurs cossos com abans de llurs fàbriques

Es el record de l'home menys que no aquesta lluna
Que perd la testa i cau dessobre de la mar
Tanmateix aquests rostres dels soldats que desfilen
Mai més no els podreu oblidar

Agonia agonia de la rosa i la pedra
Els vents s'estavellaren en el més alt torrió
I cauran mil estels amb la quilla esbotzada
I cada una en la terra tindrà més de cent noms

El poble serà gran com és la pròpia estàtua
Com aquest continent que tregué de la nit
Com el galop històric d'èpiques cavalcades
Que posen un calfred en les ales dels pins

Llorers i més llorers i cent lleons antics
Petrificats encara pels llampecs i pels llamps
Processó de taüts damunt ponts al silenci
La llibertat bé val un astre emocionat

I passen els fantasmes atenallats per l'ombra
Llorers i més llorers i trons i llampegar
I vénen els gemecs i les branques de glòria
I ja no podreu mai oblidar els soldats

Els llurs esquelets vius dessota de la terra
Seran com instrument de música eternal

VICENÇ HUIDOBRO

Dias

LA REVOLUCIÓ AL SERVEI DELS DESVALGUTS

La indigència separava sovint els marits i mullers valetudinaris, obligats a asilar-se. La Revolució ha reparat aquesta injustícia. Vegeu tres aspectes del Casal de Matrimonis Vells de la Generalitat de Catalunya.

Metges il·lustres de totes les èpoques

Ramon Turró

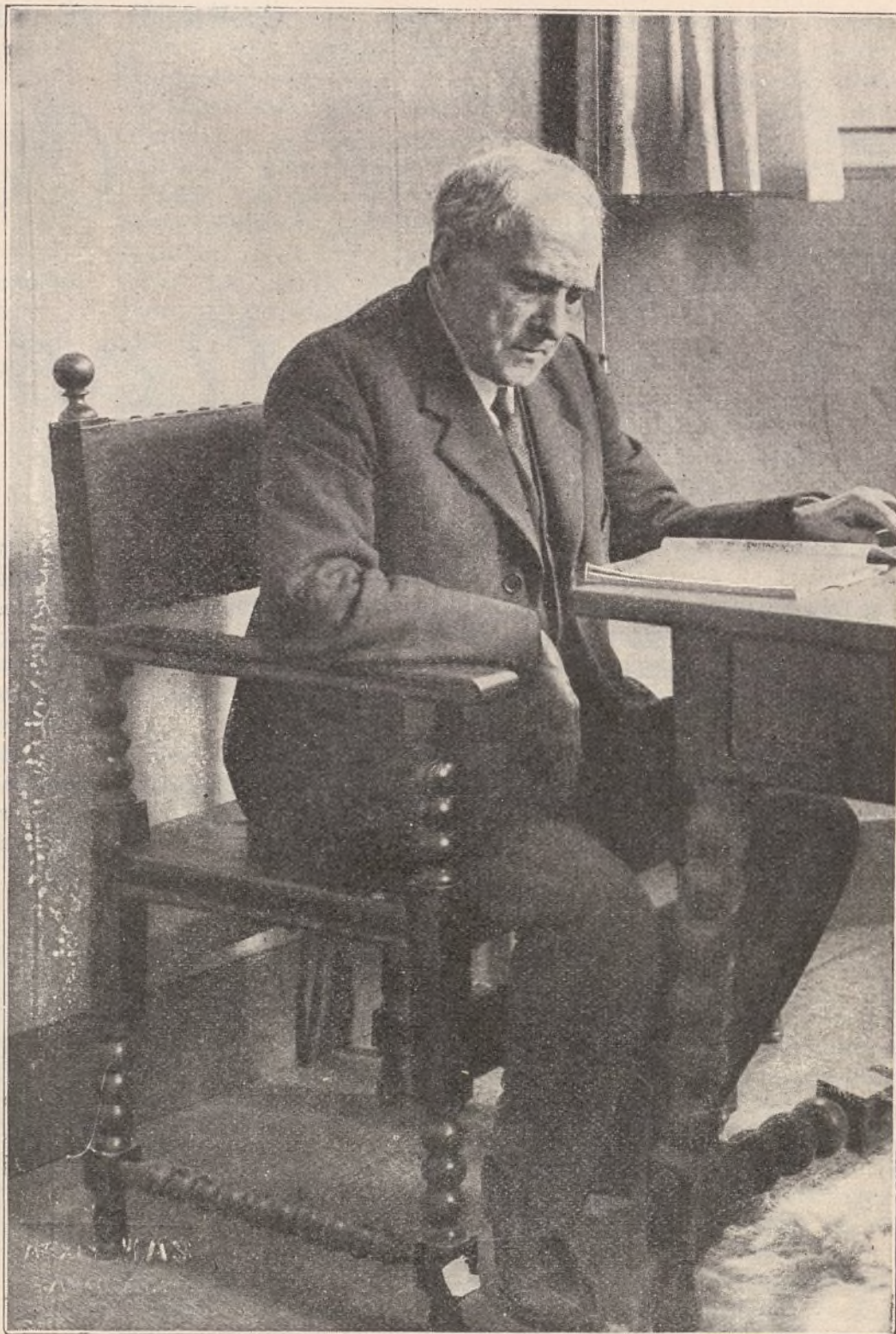

quest insigne bacteriòleg va néixer a Girona el 9 de desembre del 1854, hom pot dir que amb la vocació dintre d'ell. En l'adolescent que va començar la carrera a la vella Facultat del carrer del Carme, hi havia l'embrió del biòleg i del filòsof que avui admirem.

De jove, Turró, fou apassionat, vehement, i a punt sempre de lluitar. Home de llibertat, la discrepància d'idees amb els seus, el duu al camp de batalla i es bat, enèrgicament, contra els carlins, fins que, a la proclamació de la República, deixa el fusell, reprèn els llibres i es llicencia en Filosofia i Lletres, ajornant de moment el doctorar-se en Medicina. Aleshores es traslladà a Madrid,

A la capital, Turró va viure, de moment, amb el sou exigü que guanyava a la redacció d'« El Progreso » de Comenge. Entrà, però, en relació amb la gent de Ciències i de Lletres i començà de destacar-se. Va escriure, pel 78, diversos llibres. Un d'ells sobre circulació de la sang, va consagrar-lo. Va ésser traduït al francès, per Robert i editat per Berthier el 1883. Per paradoxa, el llibre, que tant va impressionar París, a Madrid va passar sense pena ni glòria. La vigorosa personalitat de Turró, aviat va plantar cara a la « dictadura » mèdica de Letamendi i d'aquí nasqué una forta polèmica periodística. Letamendi va creure que la signatura R. Turró era un pseudònim — ell i els seus desconexien l'obra apareguda a París — i el qualificava així: « el crítico de cuyo nombre no quiero acordarme »...

Turró retornà a Barcelona. Les incidències de la política local malmeteren d'antuvi els seus començos com a facultatiu del Municipi. Amb el Dr. Ferran va mantenir una disparitat de criteris que arribà sovint a termes molt crusos. La seva brillantíssima i audaç intervenció personal en una epidèmia de pesta bubònica, va dur-lo aviat a la Direcció del Laboratori Mi-

crobiològic Municipal, on acudien a treballar amb ell, joves entusiastes dels quals era un company més.

Mestre i deixebles, al Laboratori, sostenien animades tertúlies, que s'han fet famoses, i d'on neixien interessantíssimes realitzacions, entre elles la « Societat de Biologia de Barcelona ». El 1914, contra el parer de molta gent, va descobrir el veritable origen de l'epidèmia de tifus que delmava barris sencers i aconseguí que hom esterilitzés dues de les deus d'aigua que assortien la ciutat. Així l'epidèmia fou reduïda i vençuda. La impossibilitat de recollir en un breu resum tot allò que podríem dir de Turró, dels seus treballs científics i literaris, de la seva copiosa bibliografia ens obliga a cloure el nostre treball amb uns mots del Dr. Leandre Cervera :

« L'obra científica del doctor Turró envaeix els camps de la Biologia i de la Filosofia. La seva joventut es desenrotlla al temps que els metges europeus, sota la influència de Claude Bernard i de Pasteur, deixen d'ésser empírics i s'esforcen a ésser homes de ciència. Els seus treballs són mostres eloqüents de la perfecta informació que ja en aquella època posseïa i de la seva genial intuïció ».

Dias

CARNET DE VIATGE

Quan la Ciència és poesia

pel Dr. Fèlix Martí Ibàñez

I

...I en el revol de la carretera es va desplegar davant nostre el ventall blau del Mediterrani enquadrat en la llunyania entre roques plomisses i masses de boscatge que esponjaven llur verd llom sota el sol de la tarda, com un gat que dormís prop de l'amanyament de la marina. Un cel d'un pàlid anyil, semblant al de certes àmfores de Baviera sota l'ardent carícia del qual la terra daurada es precipitava devers les platges en suaus terraplens, àvida de rebre la besada blanca de les escumes.

El bramul del cotxe veloç desvetlla ecos insospitats. El vol d'una petita au grisa que resta uns moments gronxant-se dolçament en el blau, una llambregada fugissera del mariner que passa, enduent-se unes gotes d'occeà al fons dels seus ulls clars, polsagues daurades que resten enrera com un record del nostre pas.

Damunt el pujol, Torrecampderà, la Clínica Mental de Lloret de Mar, es redreça blanca, senzilla i airosa, com una coloma de pedra posada damunt la costa, curiosa de mars i embriaga de sols. Mentre el cotxe s'enfila per la penjada costa, un eixam de pensaments volen en remorosa volada

pel meu esperit. Espanya va ésser sempre un país en el qual a diferència de les altres nacions, l'Estat no va considerar amistosament ni va donar bel·ligerància a les institucions lliures. La Cultura, la Sanitat s'enfocaven sempre per l'Estat a través d'una perillosa visió centralista, de la qual era símbol aquella tan luxosa com ineficaç Ciutat Universitària, temptativa estèril de centralització de l'ensenyament que no tenia en compte les exigències culturals d'una nació. Amb tan estret criteri i desoïnt aquesta lliçó d'alta Història, que ens diu que sempre les millors obres de la Humanitat han nascut d'homes que laboraven al marge de l'Estat — n'hi ha prou per a comprovar-ho abocar-se a la vida de Cervantes — les institucions lliures germinaven i florien en la terra mesquina i sota el llangorós clima de la indiferència o l'hostilitat oficials. Amb la qual cosa l'obra individual es malparava molt sovint i restava només en peu l'exemplaritat de la gesta de rebel·lia d'un home davant la mole de granit d'una organització oficial. Tota la vida cultural i sanitària del nostre país s'han ressentit fins avui d'aquesta manca de bella espontaneïtat que li haurien prestat institucions forjades al caliu d'una bufada d'individual i noble rebel·lia creadora.

En apropar-nos a Torrecampderà acuden a la nostra ment tals reflexions i recordem aquelles paraules, dintre les quals dringuen els picarols de la Veritat, dites pel Professor Szamowsky de Cracòvia: « La Història de la Medicina és la història de les iniciatives isolades i espontànies, ben diferents de la rigidesa oficial. »

Aturem davant la porta de l'edifici, a les múltiples finestres del qual truca el sol amb la punta de les seves fletxes d'or. Les tres de la tarda. Un verd silenci de pins fa de massa coral per aquestes abelletes que zumzen rítmiques i daurades entorn nostre. En plena muntanya, la casa, recés d'alienats, sorgeix amb la seva pinzellada d'humanisme del paisatge joiosament pagà.

Entrem a la casa penombrosa. Una dama cordial ens rep afablement amb l'hospitalitat que antany degueren rendir les castellanies feudals al foraster. Travessem la casa, decorada amb artística senzillesa i sortim al parc contigu.

A la glorieta ombrejada i benolent, passegen o conversen els internats sumits en l'etern rodar de llur filosa de quimeres. Un vellet de rostre pàl·lid i fi perfil d'asceta, barboteja en incessant « ritornello » el *leit-motiv* de les seves inquietuds. Recolzada en la barana de pedra, una jove bruna contempla el paisatge amb ulls on es pinten les suaus copes dels arbres que es dibuixen en el blau.

Les paraules de la nostra cultíssima acompanyant, desgranen suaument els glans del collar de les seves il·lusions. Ella va posar en l'obra el millor de la seva vida i cada pedreta o cada arbust del passeig tanca un grat o apesarat record. Perquè quan una vida es concentra en una sola obra i a través d'un ordre de voluntat convergeixen les nostres ener-

gies damunt d'un projecte, tot quan s'hi relaciona s'humanitza i cobra subtils i fermes lligams amb la nostra ànima. Maupassant ens parla en un dels seus contes d'aquell home tan identificat amb l'obra que el laborava al seu taller, que conversava amb les seves eines, car elles també eren éssers vius en el món del seu treball. Així, en aquesta torre que ha anat eixemplant la seva àrea física paral·lelament a l'expansió del seu perímetre espiritual, cada cosa inanimada parla un llenguatge només comprensible a aquells hi entaularen l'inacabable diàleg de la convivència perpètua.

Però ja, per l'ampla avinguda vorejada d'arbres, acut al nostreencontre el pilot de la casa, que amb la seva mà ferma al timó sembla voler dirigir la nau a través del blau eteri. Senzillament vestit com un mariner habitant de les roques, vigorós i bronzejat, té una testa interessant. La cabellera bicolor, en la qual la duresa del tint vermellós està amorosida pel bondadós destell dels ulls. Amb ell prosseguim el passeig, i la seva paraula l'energia de la qual aloreix amb pinzellades de suau emoció i amor a la seva obra, ens revela els trets inèdits del paisatge.

No és la bella aparença de llar confortable de tots els pavellons i els interessants dispositius que s'hi empren per a llimar-ne tot aspror manicomial fins a deixar lliure el seu poliment d'*home*, ni el règim de vida tan sàviament calculat per al pacient mental allò que més ens atrau.

Lluquem a través de l'aparent i ordenat desordre de costums que entre els internats impera un invisible però meditat estudi de llurs possibilitats de reacció i exigències terapèutiques. Hem conceputat sempre, que aquell diagnòstic *basal* aplicat pels primers metges de la tradició hipocràtico-llatina als seus pacients, és el que pot tenir més eficàcia en Psiquiatria. Davant la tendència d'estudiar el procés global de la malaltia i aplicar amb aquest criteri el tractament, l'aspiració de conèixer els punts febles en la mentalitat del pacient i les roques del seu esperit on encara la vareta del psiquiatra por fer brollar l'aigua curativa. I la terapèutica mental ha de partir sempre de la base que el malalt mental, a l'igual que la Judith d'Hebbel, concilia entre elles dues tragèdies: la individual i la històrico-social, cimentades ambdues en els falls d'una mentalitat davant llurs íntims o exteriors problemes. Per tant, el tractament ha d'utilitzar especialment les possibilitats que encara existeixen en el malalt.

Així, en cada un d'aquests pacients que contempen ajaçats damunt l'herba flairosa i fina o contemplant el mar — des d'aquestes « altes baranes » que eren grates a Garcia Lorca — amb ulls sommiadors, lluguem que darrera el tracte amical i com qui no fa res els dona el nostre guia, existeix una fina tasca de rellotgeria espiritual: la d'anar posant en hora, a força de subtils i pacients tanteigs, l'esperit de cada pacient amb el seu meridià ideal de serenitat inefable.

(Acabarà)

Dias

PATERNITAT

per

MÀRIUS DE LA VIÑA

Bullia el port de bullici. Per l'aigua immòbil de la dàrsena arribaven rabents les fines llanxes pescadores carregades d'argent i d'atzur. I una per una atracaven a força de remes atlètics al moll de pedra bruna. Dones colrades de sol, amb les robes esquitxades d'escates de peix, anaven i venien apressades. I cridaven els venedors ambulants, i batallava follament una campana deseixida i gemegava la sirena d'un vaixell que es feia a la mar, i tot eren veus, i rialles, i sorolls de maniobra.

Raïms de bordegassos revolucionaris s'esbargien pel mig dels grups, a l'aire les tenses panxetes, on brillava el mèlic com un diamant. I de les embarcacions estant cridava els de terra, i lladrava un gosset, i un bergantí molt nerviós i presumit gronxava la blanca gallardia del seu casc enmig de tot aquell tràfec.

A recés d'un dic carbonejaven febrosament uns pesquers. Les masses negres del carbó i els blaus profunds dels vestits dels treballadors

rimaven durament davant els llums verdosos i vermells dels vaixells i sota l'ampli glatir d'una farola vigilant. Des de la proa d'un dels pesquers un mariner obscur i musculós se les havia amb un home que s'estava al moll i era l'encarregat de donar aigua als vaixells. El mariner deia a crits que li precisava sortir de seguida i que no tenia ni una gota d'aigua al tanc de la màquina. I que si no li donaven aviat perdria la marca i el dia i qui sap quantes coses més. I el de terra, amb més calma, va parlar de torns, de rebuts, d'un comptador que comptava, i molt rebé, i de responsabilitats seves.

El mariner es desesperava a la popa del seu vaixell. I sempre cridant sorollosament, va dir que feia més de dues hores que esperava, i que el tanc de la seva llanxa — llanxa, deia ell al seu navili — s'omplia en un dir Jesús, i que allò no podia ésser, i que no tornaria més a aquell port amb el seu peix, i que tots eren uns brètols. I el de terra ala, ala, que no, que calia esperar; i a la fi, acostumat a aquelles coses, va tancar les oïdes amb pany i clau i donà la manguera a un altre vaixell. I el mariner va començar a fer gestos enormes i de renegar com un esperitat.

Entrava una barca per la boca del port. Hi penjava retuda la vela llatina. La figura del patró, de peu a la popa, la mà dreta a la canya del gran rem governall, era elevada i

ferma com la d'un heroi antic. Un aldarull de gavines eloqüents seguia la llanxa. I allò era senyal que l'embarcació duia pesca. Cridaven pla bé de golafreria i de goig les aus marines.

Per un pendís agut de còdols que davallava indecís d'una llocada de cases fins el port, corriren gents, de les que brollaven rialles fresques i paraules de joia. I d'una rampa que introduïa la seva espatlla verda per l'aigua quieta de la dàrsena pujava un renou fragorós, de dones amb cistells, d'homes amb xarxes i remes, de traficants, de nois que xisclaven com rates... El mariner del vaixell que esperava torn per a fer aiguada, seguia escridassant-se més descompost que mai, De la seva boca rodona eixien frases feridores, pensaments tremebunds. Però l'encarregat de la manguera no oïa res de tota aquella lletania inacabable. I cruixia agre una maledicció rotunda als dents de serra del mariner, quan va arribar al costat del vaixell un grumet ros amb un pa gros i blanc sota cada aixella. Veure'l i emmudir el renegaire tot va ésser hu. I apropant-s'hi ensems que arreplegava els pans que el menut li allargava, va preguntar: «I la xocolata?» I el grumet va cercar al si de la seva brusa de paper d'estrassa i va treure dos paquets llargs i estrets que va lliurar al mariner. I aquest, amb els pans i els paquets, se'n va anar de pressa cap a popa.

Semblava un altre el mariner. Nerviós, obria els embolcalls de les lliures de xocolata i en els seus ulls menuts hi havia una límpida joia infantívola. Els seus dits grossos i emmascarats esgratinyaven entre els papers sedosos i dues estampetes de colors varen brillar sota la claror trista dels fanals de seu. I el mariner va mirar els cromos atentament i va somriure satisfet. No; n'estava segur. «L'os blanc» i «La garça reial» no els tenia pas el seu noi. I en una bosseta que va treure del pit va guardar amb gran cura les estampes diminutes.

I com abstret, va alçar els ulls i va estar-se contemplant el cel de núvols grossos i lluna plena que volava alt i lent. I fregà amb la pedra del moll el costat d'una barca, i el mariner va girar el cap i a pas lent s'apropà a la banda de terra. I amb veu suau va dir a l'encarregat de la manguera: «Apa, home, omplena'm el tanc, que haig de sortir.... Que m'està esperant el meu noi...»

Amarats d'irresistible aire quiet i olorós a edats antigues, aquí teniu les fresques pureses de tres gravats vells. En ells està — Estar... ¡verb Imponderable! — l'etern. Els homes cacen, pesquen i llauen la terra. Passa el temps — ¿passa el temps, o passem nosaltres pel temps? — S'ensulsen sense parar els segons. Els gràvids de llum i els tremolants d'ombra. Cruixeixen les guerres, salten les diferències, s'incrusten en la immortalitat els genis, volen els astres pels carrils ultraviolats de llurs òrbites. I els homes cacen, pesquen i llauen la terra. I des de quan? ¿I de quines paraules ens podríem servir per a abastar amb la punta dels dits només aquest quelcom, aquest tot dens, sucós i rotund que glateix al més íntim i indexifrable d'aquests tres gravats? ¿En quina positura, en quina posició, des d'on podríem mirar allò que en ells vibra que puguem veure-ho, i gaudir-ho, sofrint-ho, sentint-nos-en xops fins el moll del ossos? L'etern. Allò més emocionat transcendent serena grandesa. La seguretat, la confiança, la tranquil·litat. Una gràcia deseixida

que es vessa constantment, una premsada lleialtat. Una entranya, una medul·la, un moll d'os sant, una abraçada càlida, fonda i fidel. L'etern... Allò que no es mou ni vacil·la, allò que no canvia, allò que mai no ens farà traïció. Allò que ens està esperant sempre per a lliurar-se'ns sencer. El tebi, el flonjo, el bo. El formós, l'apacible, el net, en l'humil, en el soterrat, en el callat. Com la violeta, que no vol que ningú sàpiga d'ella, o com el rossinyol, que no mira la terra mentre canta a la branca. I cal rendir-se a això, clar, que ens volta, que ens abraça, que se'ns està oferint, de bona fe, amb honradesa i amb bellesa. Perquè, això sí que és servir un senyor que mai no se'ns podrà morir. Perquè l'altre s'acaba, s'enfonsa. Perquè l'altre sols és un anar morint diàriament. I això és l'etern. L'etern que està. Damunt dels grans i dels petits miserables del Món; damunt del tirans, els ambiciosos i els covards; més alts que les mateixes estrelles, l'home que caça, l'home que pesca i l'home que llaura la terra. — *M. de la V.*

Dias

LA DONA RENAISSANT

LES ESTOÏQUES

La història és una constant repetició de fets, és cert. Però l'advertiment de les reaccions sentimentals dels individus enfront dels fets, allunyats de l'anècdota, és tan exacte, tan precisa, que gairebé anul·la el temps i les circumstàncies.

En l'antiga Grècia, aparegué la doctrina estoica com una reacció contra les dolors i les privacions ocasionades per les tiranies i els mals governs.

Nasqué l'estoïcisme a la plaça pública, sota els pòrtics, com tots els grans corrents creadors i totes les idees sanes. D'ací prengué el nom.

I les multituds, homes i dones, que, fatigats pels neguits i les lluites, decebuts per les injustícies i les repressions, cercaven en les públiques reunions, la lira i el cant consoladors d'algun rapsoda, la paraula autoritzada d'algun vell filòsof o l'esmolada ironia d'algun demagog, s'amuntegà un dia atreta pel verb senzill i espontani de Zenon que dialogava sàviament amb homes i dones orientant la vida interior del poble grec.

"Hi ha coses que depenen de la nostra voluntat i altres que no hi depenen. ¿Treiem tot el profit del que de nosaltres depèn? — deia sovint —. Acceptem de bon cor el que els Déus ens envien, com allò que millor ens allibera i que més ens convé. Hi ha una saviesa infinita que vetlla, més enllà de la nostra comprensió. La lluita, l'esforç, ha de dirigir-se en el millorament propi. La raó i la voluntat contra l'egoisme i la passió. Aquest és el secret del món i la palanca de l'evolució humana..."

Més tard, l'estoic Epictet afegia:

'Si quelcom et molesta, culpa't a tu mateix. Ah, amic, no cregueis que poden anar juntes la llibertat i l'estultícia. Es insensat suposar que les coses s'han d'ajustar al nostre caprici. Els Déus t'han concedit el favor més gran i més noble que se't pot atorgar: el de fer bon ús de les teves facultats i trobar en tu mateix els veritables béns. De què et queixes, doncs..?"

Aquestes senzilles veritats cabdals feren grans els antics pobles perquè eren cisellades amb la pràctica constant i alliberadora de la vida.

I foren les dones de Grècia i Roma les grans estoiques perquè saberen transmutar la passivitat i el conformisme de la resignació inconscient en la comprensió i en la joia d'un exercici constant per al desenvolupament del propi caràcter.

Al carrer també, a la plaça i al mercat, en aquests moments d'alliberació social, que ho són de dificultat i de prova, s'ofereix a la dona l'oportunitat d'enriquir-se amb les virtuts exemplars de les antigues estoiques.

"Els Déus ens han enviat la guerra — podem dir —. No depèn de nosaltres evitar-la. Però sí, eduir l'eficàcia del nostre triomf moral. Sí, transmutar la depressió produïda per les privacions i les dificultats externes en la divisa estoica que tenia per lema la felicitat de la vida senzilla. Sí, fer de la nostra virtut i de la nostra equanimitat, del nostre equilibri i del nostre seny, una fortalesa inexpugnable."

I en el nostre esguard serà hi lluirà la resplendor comprensiva que va fer noble la vida i grans les gestes de les antigues estoiques.

JOMAYNA

HA ESTAT FUNDAT L'ESTAT LLIURE DE LA CIRURGIA

A fi de centralitzar i tractar de guarir tots els inguaribles del Món, el Govern grec concedirà la independència a la petita illa del mar Egeu, Kyra Panaghia, i les lleis d'aquest nou país, que tindrà el seu correu, els seus segells, la seva moneda, els seus passaports, seran establertes per un Comitè de Cirurgians.

La gran idea del renomnat cirurgià alemany Dr. Esser, és la de crear un Centre internacional independent de Cirurgia plàstica, on tots els mutilats a conseqüència d'accident o malaltia, siguin francesos, alemanys, russos o de qualsevol altra nacionalitat, puguin ésser operats, atesos i guarits. Des de la fundació de la Creu Roja per Enric Dunant, hom no havia concebut mai res de tan fantàstic, tan prodigiós com aquest reialme de la resurrecció humana. El Dr. Esser va imaginar un projecte al més fort de la tempesta humana, quan essent cirurgià als hospitals de l'Europa Central, s'inclinava devers la misèria dels ferits i procurava, amb la màgia de les seves mans, adobar-los, tornar-los a llurs destins d'homes. Aquestes operacions eren admirades pels més brillants doctors d'Europa.

Però calia obrar de pressa, atendre els més

greus. Les sales eren atepèides. L'home dels dits miraculosos somniava aleshores, amb un domini, on hom pogués estudiar i perfeccionar aquesta branca mal coneguda de la cirurgia, centralitzar els mutilats, tornar a donar-los llurs membres. Aquest somni comencà d'ésser una realitat amb la fundació, sota la seva iniciativa, de l'Institut Independent de la Cirurgia Plàstica, del qual fou nomenat tot seguit president. Els homes més famosos i més brillants de l'època patrocinen aquesta Ins-

titució que té la seu a París, als locals de la Cooperació Internacional.

PER A UN ESTAT LLIURE DE LA CIRURGIA

Però això només era una de les primeres passes envers la realització de la gran idea del Dr. Esser, quelcom així com una centralització intel·lectual, en espera de la centralització pràctica. Avui el pioner de la cirurgia plàstica, vol anar més enllà. Vol que existeixi l'Estat Lliure de la Cirurgia, la República dels mutilats. Ja ha estat assegurat el concurs dels especialistes més famosos d'Europa i ha sabut trobar els donatius que serviran per a bastir els edificis necessaris. Des d'algun temps, en avió, en tren o en vaixell, aquest home, que ha salvat milers d'altres homes, recorre Europa des d'Atenes i Roma fins Amsterdam i Berlín, on diuen que negocia amb Deterling, antic director general de la « Shell Company », anant des dels diplomàtics als savis, dels « businessmen » als juristes internacionals. Havent quedat així definit el primer aspecte de la seva obra, el Dr. Esser s'afanyà a descobrir el lloc ideal per a l'edificació del Centre, i, naturalment, el va atreure Grècia, pel seu clima i les seves illes. Va entrar en

Dias

relació amb el Govern, va exposar els seus projectes i va conferenciar respecte el territori que seria cedit per a l'Institut. Després va donar conferències a la Societat Mèdica i va guanyar l'ajut de tots els catedràtics grecs, y del senyor Corizis, ministre de Prevenció Nacional, qui, va posar, a la disposició del Dr. Esser un torpediner a bord del qual podria visitar totes les illes del Mar Egeu i triar-ne una. M. Delendas, un dels directors del Banc Nacional, considerat allí com el millor « especialista » de les illes, va acompanyar-lo. I alguns dies més tard, el destructor « Niki » es feia a la mar.

L'ILLA SOMNIADA

Després d'un meravellós viatge a través de l'Arxipèlag, com si hom viatgés a través d'una constel·lació de terres on cap no s'assemblava a una altra, el « Niki » s'aturà al S. d'una petita illa, en la qual M. Delendas hi tenia molta esperança i es deia Kyra Panaghia. El Dr. Esser, seguit dels que l'acompanyaven, va posar peu a terra. La intenció del grup era de recórrer l'illa de sud a nord, la qual cosa no representava gran dificultat, donat que Kyra Padaghia només té 28 quilòmetres quadrats de superfície. Aviat arribaren davant les vivendes dels pastors. Són tres, sense comptar llurs esposes i fills. Tres pastors i dos monjos, aquesta és la població sencera de l'illa. L'arribada d'un torpediner grec havia emocionat aquesta gent i esperaven amb atenció els visitants. Un dels monjos, no cal dir que el cap, els invità a pendre l'aperitiu al convent; acceptaren. Però els pastors no els volgueren deixar marxar sense haver pres res, i els varen servir formatge blanc, pa moreno i llet de cabra. Després d'una hora de camí entre pujols, ramades, oliveres i vinyes generoses, arribaren al monestir. Allí regnen la calma i la bellesa dels primers dies del Món. Edificat per l'emperador bizantí Nicephoros Phocas, el convent, que es redreça damunt d'una eminència, és, des de fa sis segles, propietat dels famosos monjos del Mont Athos. Encara hom guarda a la capella, frescos magnífics. Als visitants els va ésser servit una mena de licor estrany molt més fort que la ginebra, que els mateixos monjos preparen. El Dr. Esser va

contemplar l'illa des de la terrassa, i pogué admirar-la i admirar el seu fons de món blau, de sorra i de verdor. Dos ports, l'un al nord i l'altre al sud de les platges, ha possibilitat d'establir un aeròdrom i sobretot, aigua potable fresca. Era l'illa somniada...

INDEPENDENCIA

El Dr. Esser semblava content quant va tornar a embarcar-se al « Niki ». El seu projecte devenia realitat, tenia un nom, una situació, un aspecte. Kyra Panaghia és fàcilment assequible desde Salónica (75 milles), des de Volo (65 milles), des de Kimi (48 milles).

Des d'Atenes es necessiten dotze hores. Aquesta proximitat del món, garantiria la independència del nou Estat lliure medical. En efecte, els privilegis demanats per l'Institut de Cirurgia plàstica, ultrapassen de molt els que gaudeix la Creu Roja i els més eminents juristes grecs s'han posat a preparar un projecte de cessió, que servirà de base per a les decisions finals. Mont Athos, al qual pertany Kyra Panaghia, és ell mateix un estat autònom garantit per la Constitució grega. Però encara que la que els drets i prerrogatives que beneficien el Monestir siguin grans, no podien satisfer enterament les esperances de l'Institut, que desitja encara més independència i la neutralitat absoluta. Per exemple: llibertat de direcció financera, llibertat de correu i telègraf, llibertat de passaport, etcètera, etc. Resumint, llibertat moral de la Creu Roja sumada a l'autonomia efectiva d'un Estat. Així es troben actualment les negociacions relatives al comerç de construcció d'un Centre mundial de la Cirurgia.

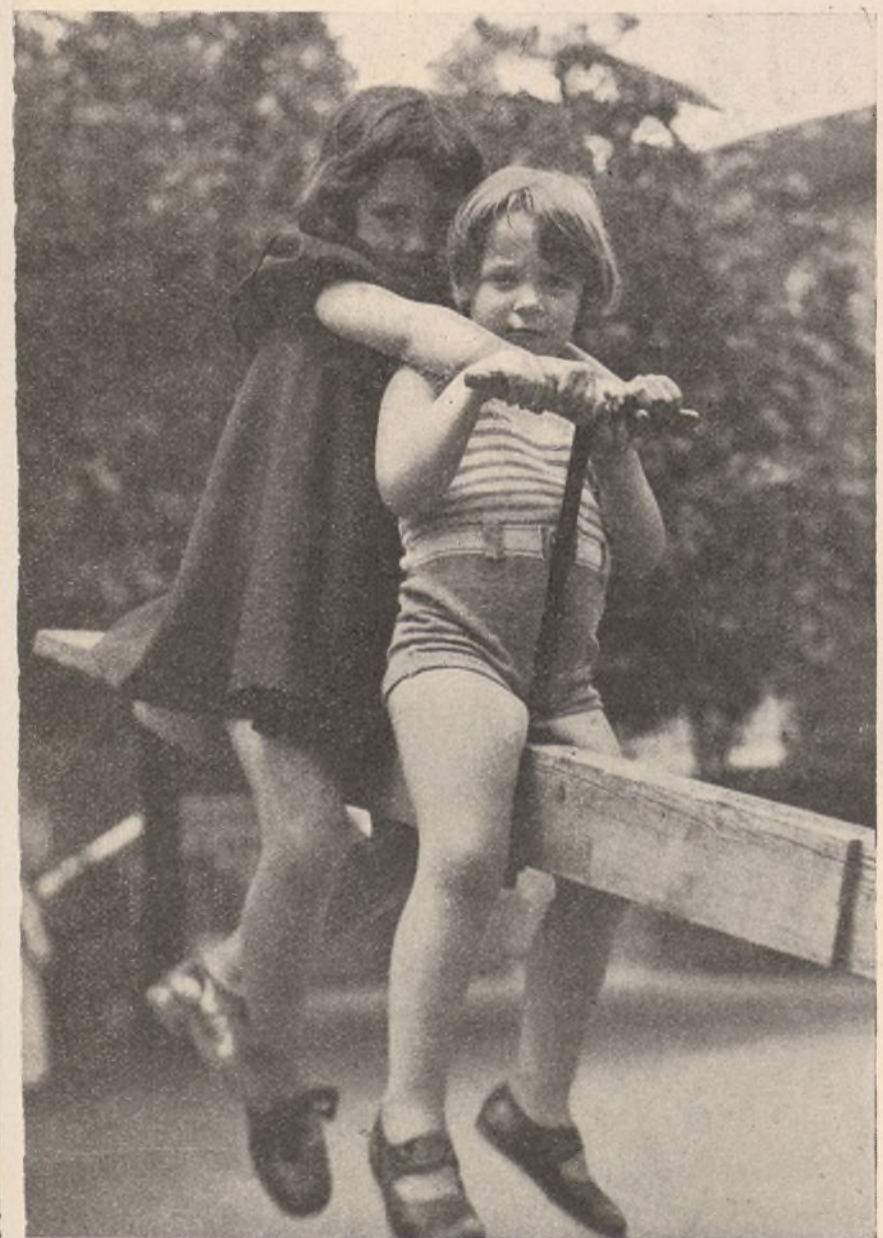
Dintre d'alguns dies, el Dr. Esser serà rebut pel general Metaxas. Grècia està orgullosa de saber que estatjarà una empresa tan bella com la de refer homes, d'alleujar misèries, de guarir els que semblaven inguaribles. Romania, Bulgària, etcètera, etc., han fet saber que donarien tota mena de facilitats. Però el Dr. Esser prefereix el seu Estat lliure de Kyra Panaghia. Hi té fe com a salvació del món, per a una humanitat retrobada de bell nou.

SANGUINA, PER JOSEPA MAYNADÉ

UN RIURE SA, SENSE MALICIES. UN ESGUARD IL·LUMINAT. ELEGÀNCIA SENZILLA, QUE ES MESURA. EN LA DONA RENAIXENT, HI HA COM UN AVATAR DE DEESSA ANTIGA...

LA TRANSFORMACIÓ DELS ANTICS ESTABLIMENTS DE CARITAT

per NATI PACAREU

Directora del Refugi de nens "Salvador Seguí"

Es gràcies al predomini del seu cor que la dona té el lloc més propi en totes aquelles institucions de caire social que tendeixen a fer minvar el dolor moral o físic o a corregir el desempar d'aquells dissortats que en edat molt tendre han perdut els suports naturals que els havien de fer més planer el seu pas per la vida. En aquesta mena d'institucions, a part de les directrius tècniques, que són del patrimoni gairebé exclusiu dels metges, la dona realitza de ple la seva missió abnegada i plena d'amor emmotllant, plasmant aquelles directrius en els éssers que li són confiats, corregint aspors i imposant amb mà enguantada allò que la ciència ordena, aconseguint així resultats positius i admirables, que es tradueixen en una íntima satisfacció en comprovar que paguen sobrerament els esforços realitzats per a obtenir-los.

Imagineu-vos un lloc on 150 infants estan reclosos, sotmesos a un règim sever i antiquat; amb vestidets *d'hospicians*, on el rentar-se el cos és un pecat, havent-hi malalties de pell, tracomes fets crònics, tuberculosi, mals de Pot... Carregats de tota mena de prevencions i de prejudicis contra el personal nomenat per la Generalitat, per substituir a les antigues assistents monàstiques; que reben les noves directrius amb tota l'hostilitat possible amb temptatives de vagues de fam, que posen tota la seva resistència, totes les seves astúcies i totes les instruccions rebudes en no deixar-se banyar ni curar, i en impedir que les altres ho facin. Indisposades, prèviament, contra el nou ordre de coses i contra el nou personal, fos qui fos; recolzades per altres de més grans i per les influències de fora exercides durant les visites del diumenge... Doncs, bé, tot això s'ha vençut, tota aquesta resistència s'ha anorreat. S'ha hagut de lliurar una formidable batalla, que no per incruent ha estat menys dura, ja que representa el xoc de l'esperit nou contra la inèrcia del vell, parapetat amb tots els mals costums, les tradicions, els fanatismes, les intoleràncies, les incomprendiments, i, per a obtenir aquest resultat, n'hi ha hagut prou amb la voluntat enèrgica d'una direcció sense vacil·lacions (que no era pas la de la que ara us dirigeix la paraula), ajudada d'un gran amor a l'obra encomanada, i amb la cooperació abnegada i decidida de tot el personal que ha treballat fins on ha estat necessari, sense defallences ni queixes de cap mena, amb un gran amor i esperit de sacrifici. Així ha aconseguit

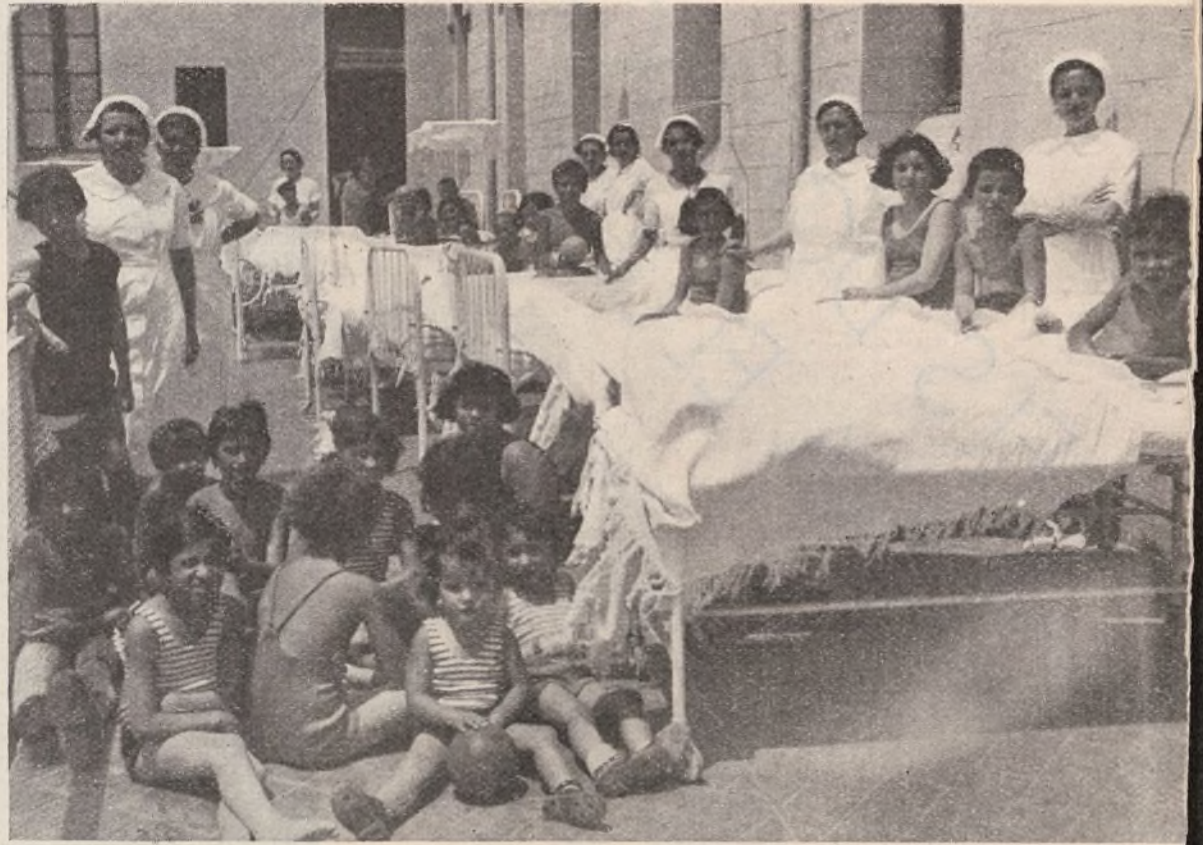
convertir el que era trist Asil de Sant Rafael, en l'alegre Refugi de Salvador Seguí.

Avui veureu aquells nens, al principi rebecs, que no es deixaven guarir ni banyar, sol·licitant, voluntaris i alegres, el servei de les infermeres i les atencions i afecte de totes les seves assistents, perquè troben en elles no solament el consol dels seus mals, en unes, sinó també, en totes, tot l'amor, tot l'afecte a què són acreedors com a malalts i com a nens. Amor i afecte que se'ls atorga per enter, sense reserves, sense barreres, amb tota l'ànima i amb tot el cor, que és com estimem les dones que som dones, i que sabem que sols l'amor salva, que sols l'amor crea, i que l'amor és la palanca famosa que, com la que demanava Arquímedes, té prou força per a moure els mons. Així no estranyarem que aquesta magnífica transformació s'hagi aconseguit sense violències, sense imposar correctius ni càstics de cap mena. I, recíprocament, tenim la satisfacció d'ésser estimades i volgudes amb deliri pels nostres petits hostes.

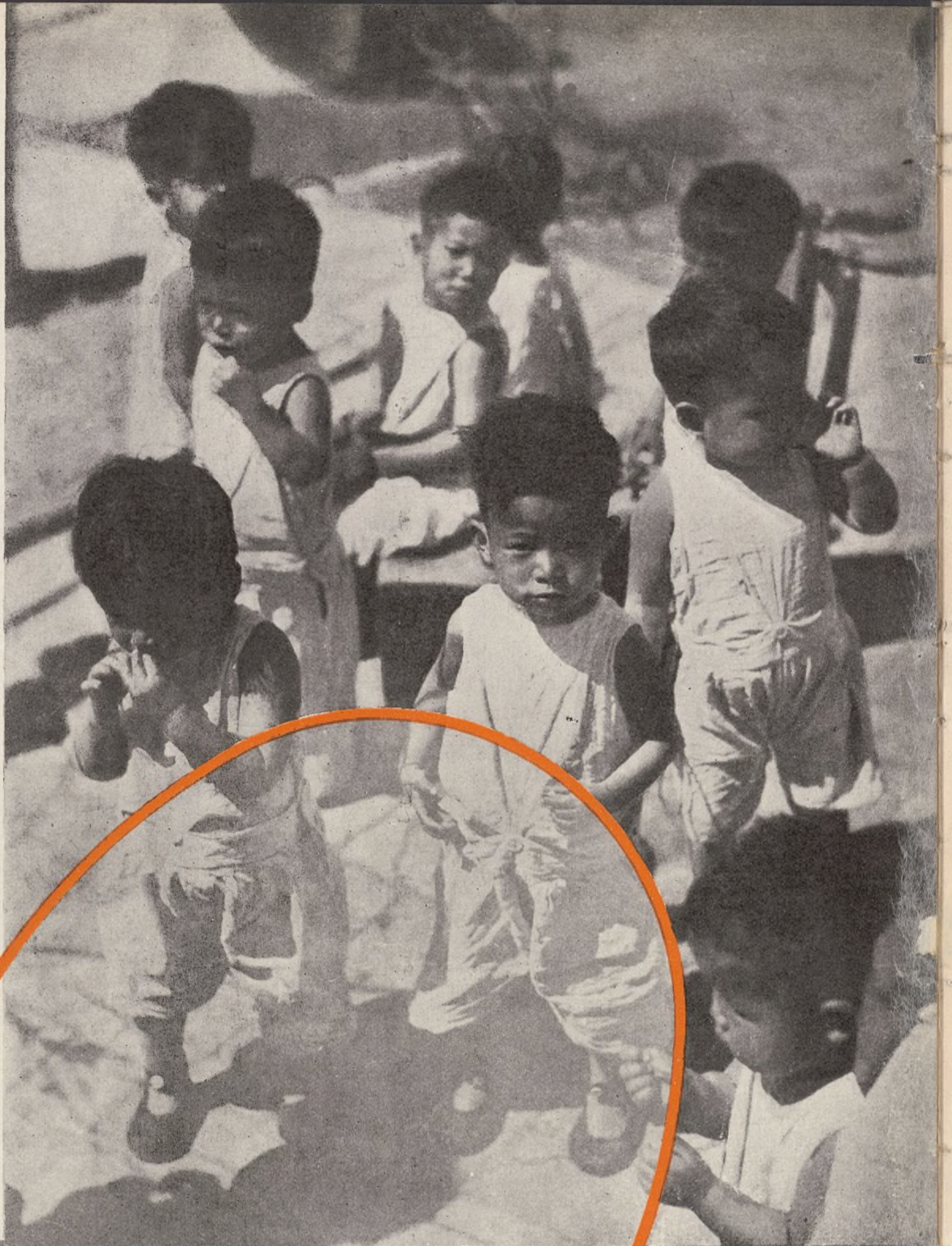
Als metges, als tècnics, correspon l'obra directriu, i a les dones el treball d'adaptar-la, aplicar-la i fer-la viable. I en aquesta mena de treball ningú millor que les dones, que totes tenim quelcom de mares per a curar de la infància desvalguda, per a vetllar-los en les seves crisis morals, per a encaminar-los en les transformacions que l'edat imposa, per a preveure les mil i una contingències que la vida imposa als petits.

Cal, no obstant, no caure en el defecte de creure que solament amb l'instint maternal n'hi ha prou, no és això. Aleshores, retrogradariem i cauríem en una colla de defectes que farien estèril l'obra i sense profit.

Cal, com hem dit abans, seguir les directrius dels tècnics, procurar entendre-les i adaptar-les amb tota cura a les circumstàncies; vetllar molt per a preparar-se per a les contingències que es presentin (cada dia una de nova) i poder-les resoldre sense dubtes ni vacil·lacions. Estudiar en els llibres els consells dels especialistes, i, sobretot, en els infants, que són el llibre obert i sempre viu d'on ha de sortir tot en definitiva.

ELS DOS FOCUS
D'UNA ELIPSE

L'escomesa dels literats i la resposta dels metges

Aquest és el tema que l'illustre doctor Josep Armangué va triar per al seu discurs d'ingrés a l'Acadèmia de Medicina de Barcelona, el qual va tenir lloc el 17 de juny del 1934. Va pronunciar el parlament de resposta el nostre bon amic Dr. Leandre Cervera.

Com sigui que el treball del Dr. Armangué, ultra el seu valor científic, té un excel·lent contingut literari i de cultura general, volem donar als nostres lectors els fragments més substanciosos del parlament del veterà doctor. Aquest després de les salutacions de rúbrica i de tributar un sentit homenatge al Dr. Freixes i Freixes que substituïa va entrar de ple en el tema en els termes següents :

Seguiré els procediments propis de la meua carrera. Primer presentaré els casos, i una volta exposats, intentaré d'esbrinar les causes a què han d'atribuir-se. Seguiré l'ordre cronològic.

Obra la marxa el bon Cervantes, qui no sap estar de dar-nos una punxadeta. « Sólo los médicos — diu — nos pueden matar sin temor y a pie quedo, sin desenvainar otra espada que la de su *recipe* y no hay que descubrirse sus delitos, porque al momento os meten debajo de la tierra ».

Quevedo, amb tot el seu gran cervell, ens tracta malament en « La hora de todos ». « Estaban — diu — ahorcando a dos rufianes por media docena de muertes : el uno estaba ya hecho badajo de la *ena* de palo : el otro acababa de sentarse en el poyo donde se pone a caballo el jinete de gaznates. Entre la multitud de gente que los miraba, pasando en alcance de unos tabardillos, se pararon dos médicos y viéndoles, empezaron a llorar como unas criaturas y con tantas lágrimas que unos tratantes que estaban junto a ellos, les preguntaron si eran sus hijos los ajusticiados, a lo cual respondieron que no los conocían ; empero que sus lágrimas eran de ver morir dos hombres sin pagar nada a la facultad ».

« Columbrando el ahorcado a los médicos, dijo : « ¡Ah señores doctores! aquí tienen vuescedes lugar, si son servidos, pues por los que han muerto merecen el mio, y por lo que saben despachar, el del verdugo... » « Si yo hubiera usado de receta como de daga, no estuviera aquí, aunque hubiera asasinado a cuantos me ven ».

No ens tracta gaire bé Mestre Espinel en la « Vida y hechos del escudero Marcos de Obregón ». Es anterior a Molière y a Lesage. El que hi ha és que primer ha estat influït per l'autor espanyol i el segon l'ha robat en « Gil Blas » tant com ha pogut. Voltaire ja li va retreure. En aquesta novella hi figura un metge, el Dr. Sangrado. En la imitació de Lesage s'anomena Dr. Sagrado, que es canvia en Sangredo en les traduccions a l'espanyol. El tal doctor, té tanta afició a les armes com menyspreu als llibres. Per això Obregon li diu : « Vuesa merced más aprendió a matar que a sanar ». Noteu que els tres autors que he citat fan als metges la broma de què maten. Però ja veureu que des d'aquests, fins als contemporanis, tots repeteixen la mateixa acusació. S'ha de confessar que estan al nivell dels béns de Dindenart, malament ano-

Molière

menats béns de Panurg. També en la literatura espanyola veureu reproduït infinites vegades un altre joc de paraules semblant. Es tracta aquesta vegada, no de matar, sinó de morir. Autors bons com San Juan de la Cruz i Santa Teresa s'hi deixen caure puerilment. L'un diu « Que muero porque no muero ». L'altra escriu :

« Ven muerte tan escondida
Que no te vea venir,
Porque el placer de morir,
No me vuelva a dar la vida ».

Tots saben de memòria allò de Calderon :

« Pero véate yo y muera,
Que no sé, rendido ya,
Si el verte muerte me da
El no verte qué me diera.
Fuera más que muerte fiera,
Ira, rabia, dolor fuerte ;
Fuera muerte, de esta suerte
Su rigor he ponderado,
Pues dar vida a un desdichado
Es dar a un dichoso muerte ».

Fins Molière en el contacte amb els poetes espanyols s'encomana aquest petit mal. Veieu sinó aquests versos

Tirso de Molina

en castellà que posa en el « Ballet de les Nacions », que clou sense tenir res a veure en l'acció, « Le Bourgeois Gentilhomme ».

« Lisonxéame la suerte
Con piedad tan advertida
Que me asegura la vida
En el riesgo de la muerte ».

Sembla impossible que grans homes puguin entretenir-se escrivint aquestes nicieses!

En l'obra d'Espinel es ridiculitza també l'altre defecte que tenien els metges d'aquell temps i que jo encara n'he trobat algun cas en els d'ara. També ha estat remarcat per quasi tots els autors posteriors que han investit els de la ciència de curar. Em refereixo a parlar en termes pseudo-savis per tal que no els entenguin els que escolten. Així, el Dr. Sangrado diu a Obregon que vol sagnar la seva dona perquè ha sofert una insignificant caiguda. Li respon l'escuder: « Para qué, dijo, se ha de sangrar? ». El doctor respon: « Por la caída... Que de aquella contusión del lapso, que habiéndose removido las partes hipocóndricas y renes, podría sobrevenir un *profluvium sanguinis* irreparable y del licor del rostro quedar una cicatriz perpetua ». Com si el bon Vicente Espinel volgués donar el patró per a totes les crítiques dels metges que s'escrivissin després, no s'oblidà d'assenyalar el tercer defecte que tenen o sigui el sagnar sense raó, ni mesura. Poca cosa han pogut afegir els venidors a les pessigades de l'eixerit novel·lista.

Arribem ara al Padre Baltasar Gracian. Aquest i en Quedó han estat els espanyols que han posseït el lèxic més ric. En això són rivals de Rabelais. Les obres d'ell que tinc, duen com a nom d'autor a la portada, el de Llorenç Gracian, però ja és sabut que aquest no va escriure mai res i que es va avenir a prestar aquest servei al seu germà, perquè així convenia a aquest.

Gracian en « El Criticón » diu: « De los médicos echaba (els llibres), sin distinción, porque aseguraba que ni tienen modo ni concierto en el escribir. Mirad, decía, que tanto, que aun no saben disponer un índice y esto, habiendo tenido un tan prodigioso Maestro como Golaneo ».

En altre lloc escriu: « ¿Un médico en viendo a un enfermo, no lo mata? ¿Qué veneno como el de su tinta en un récipe? ». Més enllà diu: « Este tiene por asunto hacer de los malos, buenos, pero obra tan al revés que hace de los buenos, malos y de los malos, peores... Para poder él comer, hace que los otros no coman; él engorda cuando los otros enflaquecen; mientras están entre sus manos no pueden comer y si escapan de sus manos que sucede pocas veces, no les queda que comer. Peores son que los verdugos... Donde hay más doctores hay más dolores ».

Planes amunt, parlant de la mort, desbarra d'aquesta manera: « Pero atended, que entra ya ella misma, si no en persona, en sombra y en huesos. ¿En qué lo conoces? En que comienzan a entrar ya los médicos que son los inmediatos a ella, los más ciertos ministros, los que la traen infaliblemente ».

Així, sense fer cap honrosa excepció! ¿Qué li devien haver fet els metges a aquest savi jesuïta?

En un punt de l'obra fa una comparança entre els metges del cel, que per ell són els clergues i monjos, i els del món, que som nosaltres. No cal dir que segons l'autor, tenen aquells totes les virtuts i aquests tots els vicis. Per repugnants no vull reproduir les barrabassades que en aquest capítol se li escapen de la ploma en descrèdit nostre.

Passem ara a Fray Gabriel Téllez, « Tirso de Molina ». Almenys aquest és imparcial, perquè el mateix critica un capellà, que un metge. A més, ho fa amb veritable gràcia i la gràcia en el bon sentit de la paraula, fa perdonar moltes coses. En « Don Gil de las calzas verdes » fa fer al criat Caramanchel aquell divertit parlament que tots sabem de memòria i que comença en:

« Serví luego a un clerigón
Un mes, pienso que no entero
De lacayo y despensero... »

i acaba en:

« Quedándose con los dos
Alones cabeceando
Decía al cielo mirando
¡Ay, ama, qué bueno es Dios!
Dejélo en fin por no ver
Santo que tan gordo y lleno
Nunca a Dios llamaba bueno
Sino después de comer ».

Amb això ja no ens podem queixar que també hi hagi alguna fuetada per a nosaltres.

Es molt llarga l'explicació de Caramanchel parlant del metge al qual havia servit. Transcriuré alguns versos solts:

« Un mes serví no cumplido
A un médico muy barbado ».

« Muchos libros poca ciencia,
pero no se me lograba
El salario que me daba
Porque con poca conciencia
Lo ganaba su merced... »

« No hay facultad que más pida
Estudios, libros galenos,
Ni gente que estudie menos
Con importarnos la vida ».

(Seguirà)

Juny - Juliol 1937

PASSAT I PRESENT

Vista del poblat — un rusc — Kubatatxi, la vellúria del qual es compta per centenars d'anys, al Caucas del Nord.

La Casa de la Indústria — un altre rusc — a la Plaça Dzerzhinsky de Karkow.

21

Dias

CURIOSITATS

Un camell en repòs al Turquestan i un altre a Esplugues de Llobregat. Separat per milers de quilòmetres, l'un i l'altre...

... filosofen tranquil·lament sobre les misèries humanes i la inferioritat del home.

EL BON ONCLE HOMER per Nunnally Johnson (A C A B A M E N T)

Eunice s'enfurismà. Es a dir, que el seu vassall es rebel·lava? Era el primer escull d'aquell matí triomfal. Sense raonar, i deixant-se dur d'un geniet que ni ella coneixia, es llançà damunt l'ampolla, la tirà a terra amb fúria, i restà feta a trossos.

Les galtes de l'oncle es tornaren vermelles, i els seus ulls s'obriren desmesuradament. Eunice conegué que havia anat massa lluny, i provà de somicar. Però l'oncle s'havia tornat de pedra. Oblidà la psicologia, i un munt de coses més, i començà d'empaïtar la seva neboda per tota l'habitació, enmig d'un renou de cadires tombades i de xiscles de la petita.

En aquell moment la porta s'obrí, i entrà Muryel, seguida de Myra i de Max. La menuda cercà refugi en els braços de la seva mare, mentre Max movia el cap tristament.

— Salvatge! — l'increpà Myra. — ¡Què és el que anaves a fer? Assassinar-la?

— Es que m'ha trencat una ampolla expressament — féu, avergonyit, Homer.

— I ell ha matat el meu pollet!

— Però em voleu explicar què significa això? — preguntà Max.

— Max, encara que t'estranyi, estàs assistint a la darrera fase de l'educació racional i psicoanalítica a què el meu germà, tan avançat, ha sotmès a la teva filla...

— Muryel, parla seriosament — digué Myra.

— Senzillament, que aquesta gentil criatura, ha descobert que parlant d'un pollet que se li va morir, té el seu oncle completament a les seves mans.

— I totes aquelles joguines que hi ha al rebedor?

— Petits trofeus, home, petits trofeus!

— Perquè ell havia mort al meu *poyet*! — sospirà Eunice, damunt del pit de la seva mare.

Aquesta l'agafà de manera que li veiés ben bé els ulls.

— Eunice — digué.

— Sí, mamà.

— Ara no és amb l'oncle que parles, sinó amb la mamà, m'entens? Si no vols tenir un càstig seriós, i perdre totes aquestes joguines, i potser les que tens a casa i tot, mai més no anomenaràs aquest famós pollastret.

— Sí, mamà.

— Doncs ara, vés al rebedor i agafa l'abric, que ens en anem a casa.

La nena sortí, i Myra digué al seu germà:

— Veus? Aquesta és una altra manera d'operar molt més segura.

Homer i Muryel es quedaren mirant per la finestra, com sortia la família Conklin. Eunice portava la nina, Myra el tren, i Max una diversitat d'articles.

— Espero — digué Muryel plàcidament —, que hauràs lliurat a la petita d'una pila de complexos.

Els ulls d'Homer es feren estrets.

— No en facis broma d'això! Pensa que aquesta nena és un cas d'estudi. En el llibre de Schoegl, no hi ha ni un sol cas semblant! Es possible, gairebé segur, que quan creixi, sigui una maniàtica de la protectora d'animals, i vegetariana...

NOSTRES PROPAGANDES

El nostre stand de la Fira del Llibre, a la Plaça de Catalunya.

Aspecte exterior de l'àlbum editat per aquesta Conselleria i que ha obtingut un gros èxit de venda.

L'ASSISTÈNCIA SOCIAL ALS VELLS

La dona ha de preparar-se per a ocupar els llocs d'assistència social, però també, ha de preparar-se per a fer assistència totes les hores de la seva vida.

Generalment, la dona està ja preparada per a tractar amb infants. L'infant en si porta una alegria, juga, salta, balla i es distreu, encomanant la seva alegria als que el volten. Naturalment, que tractem d'infants criats lliurement, no parlo d'aquells infants criats en institucions que els havien fet tornar hipòcrites, que els desvirtuaven tota acció personal, infants que ara es senten potser una mica massa lliures i que cal vigilar, per a anar posant en llur enteniment, poc a poc, les doctrines sanes de la humanitat i que en canviar la hipocresia per noblesa, es sentin també ciutadans d'un país emancipat.

¿Però, sabem totes tractar infants anormals o noies desviades de la vida natural, que potser també són unes malaltes? En començar la revolució del 19 de juliol, ens vàrem trobar en el cas de suplir una colla d'institucions incautades per la Generalitat, sectàries totes elles, i havíem de fer-ho de la millor manera, sense poder organitzar res, només reorganitzar una cosa infecta. I si sense estar gaire preparades, anem sortint-ne endavant, quina altra cosa més perfecta no seria, si les dones haguessim estat preparades per a ocupar aquests llocs només destinats a persones que no tenien cap noció d'higiene ni cap cultura social. Cal veure amb l'entusiasme que des dels primers moments es va posar a treballar la dona, de dia i de nit. Moltes vegades només era voluntat la que ens animava, ja que no teníem el que hauríem volgut. Tot i això fèiem, i continuem fent, una tasca revolucionària.

Per això creiem necessària la creació d'escoles d'assistència social, no sectàries, de cara a la humanitat i pensant que tenim el deure d'ajudar sempre al més feble, físicament, moralment, socialment. Amb la creació d'aquestes escoles, es formaria un estol de companyes que sentirien els problemes socials d'una manera clara i es faria com un postulat social, pel millorament de tota la classe proletària.

En crear aquestes escoles, caldria no oblidar classes desti-

nades al tracte i assistència als vells. Es sabut que totes les noies es volen preparar per a l'assistència a l'infant; ja se sap que és més bell de tractar-hi. Per això mateix, cal una preparació especial per a tractar persones d'edat. Fins ara ningú no s'ha ocupat d'una manera seriosa dels nostres vellets, i del tracte que cal donar-los-hi. En les cases pobres quan no hi havia res en absolut, els vells anaven a parar a les « Hermanitas » i aquí s'acabava tot.

Avui ja no hi ha « Hermanitas »; i aquella caritat ha quedat convertida en assistència als vells, en unes cases que no són de reclusió, sinó d'acolliment, és la casa llur, la dels nostres avis i potser també la nostra, temps a venir.

Al vell cal fer-li comprendre que ja ha donat el rendiment a la societat i també cal que la gent jove, es faci ben bé càrrec que nosaltres som una generació nova. Que la vida va sempre endavant, evolucionant, i que aquell vellet o velleta no se li pot treure de sobte tota una generació que pesa damunt d'ell. El vell sent un aire renovador de la pròpia vida, solament quan fa coses modernes, quan se li demana que faci coses que només fan els joves. Aquell vell és tot un altre, es sent rejuvenit i procura fer-ho tot el millor possible, ja que gairebé sempre té el complex d'inferioritat.

¿Com voleu treure-li ràpidament a una dona vella que ha estat mestressa de casa seva, el comandament de tot? Se li ha de deixar alguna cosa d'aquella activitat seva i la seva rutina, de vegades, queda atenuada en poder anar a comprar, tan solament unes poques unces de sucre o xocolata a l'adroguer de la cantonada.

El tracte al vellet cal que sigui afectuós, ensems que enèrgic; deixar-lo per una banda, algunes de les seves rutines, però procurar treure-l'hi les més possibles, sempre, però, amb respecte i energia, fer-li agafar confiança; si us agafa confiança, un moment o altre us explicarà la seva vida; sinó, d'aquell ésser vell no en treureu mai més res. Es clou dintre d'ell i no hi ha manera de saber res, cosa que als que hi tenim tracte continu ens serviria d'orientació.

Veiem moltes vegades que l'individu vell, es sent malament a casa seva, que el fill o gendre, que la filla o nora no el comprenen. La sensibilitat de la persona d'edat avançada és tan susceptible, que una parauleta deixada anar de vegades en un moment de mal humor, se la prengui perquè va per ell i comença de pensar que fa nosa i vol desaparèixer; i aquella persona fins que troba la solució, arrossega moralment la seva vida. I vénen cap a nosaltres, i ens demanen per a entrar, pensant que a la casa, com que tots són vells, serà més comprès i no es sentirà tan sol. Però cal viure la tragèdia que passen els primers dies que són a la casa; perquè el vell és egoista, com ho són les criatures, encara que l'egoisme és totalment diferent. I es retreuen una mica de la persona que entra nova i el que acaba d'entrar es sent més sol que mai, Es quan nosaltres, amb el nostre tracte, tenim l'obligació d'atenuar-li aquella petita tragèdia que viu.

Recordo el fet d'un vellet de 93 anys, a qui els seus fills, tot i poder mantenir-lo, varen treure de casa com aquell qui diu a puntades de peu. Aquest vellet, els primers 15 dies que va estar entre nosaltres, només plorava i no volgué menjar res. Tota la seva dèria era sortir per a poder comprar un ganivet i matar als que el varen portar enganyat i contra la seva voluntat.

Fins aquells que estan acostumats tota la vida a pegar als seus fills i que ens insulten de mala manera, hi ha un moment que comprenen que han fet mal fet i vénen a donar-nos explicacions i es volen sotmetre, veient com el caràcter d'ells perjudica tots els companys.

Generalment, els vells ens volen monopolitzar a nosaltres i quan els fem una amonestació per alguna cosa desagradable que han fet, contesten: «¿Què m'ha de venir a contar a mi que tinc més anys que vostè?». Cal trobar la resposta adequada, que sense ofendre'l, el faci comprendre que la raó és nostra. Cal situar-se una mica al lloc d'ells i pensar que fariem nosaltres; i estudiant això, podrem fer-nos càrrec de com ha d'ésser tractat l'individu vell.

Això que en diuen paciència i que jo en dic comprensió, es demostra ben clarament i s'ha de posar a la pràctica, quan el vellet o velleta us ve a trobar i us conta una història i us diu que es troba malament (sempre es troben malament); que el metge fa anys que no l'ha visitat i que s'està morint. Natural-

ment, llavors es veu que és una fantasia de l'individu, us assabenteu del que passa i veureu que aquell vell o vella acaba de sortir de fer-se visitar del metge i que si el doctor vingués trenta vegades cada dia, trenta vegades es faria visitar.

Per a totes aquestes coses cal una preparació, cal saber que sovint perden la memòria, que moltes vegades les coses alegres els fan plorar, que repeteixen els fets moltes vegades. Cal adquirir una sèrie de coneixements, uns psicològics, uns altres mèdics, però no cal ésser una infermera de cirurgia, ja que és més el tracte que la medicina el que necessiten. Cal només ésser una bona assistenta social, per a portar endavant l'obra d'aquests Establiments per a vells.

Una bona biblioteca ajudaria a passar moltes estones d'avorrimment a l'home. La dona sempre troba una manera de distreure's, fent ganxet o mitjons.

A aquests establiments malejats per una mal entesa caritat, s'hi troben encara, persones sanes socialment, que des dels primers moments es posaren al nostre costat per ajudar-nos, inclusiu amb les armes si fos necessari. Hi ha vells que tenen els seus fills o nèts al front, els quals marxen més tranquils a lluitar en saber que no es mutilarà la consciència del seu pare o mare o dels seus avis. I us podeu imaginar també la pena que per a nosaltres representa, quan assabentats que el fill o nèt d'un dels nostres vellets ha caigut lluitant al front per la llibertat, i que cal fer-ho saber. ¿Què no farieu vosaltres, dones, per a atenuar el dolor de la trista nova? I quan això passa, veureu aquell vellet, sol en un recó, sense caure-li ni una sola llàgrima, apretant els punys, volant-li però el cor a aquell front on ha deixat la vida el seu fill i volent marxar a venjar la mort del fill estimat.

I aquell altre vell que em porta un diari per a ensenyar-me la foto d'un nebot que estava fent el servei quan esclatà el moviment i es trobava en poder dels facciosos i ara està amb nosaltres. Amb l'orgull que aquell vell diu: «Es el meu nebot i lluita amb els nostres».

Mireu, doncs, si en necessiten d'estimació els nostres vellets, hem de procurar totes les dones fer-los-hi més curtes les hores que els resten de la seva vida.

MARIA LLUISA QUERALT

Directora del Casal de vells «Ferrer i Guàrdia»

CANTÁRIDES

CADA COSA AL SEU TEMPS

El gran poeta Carles Riba, en els seus temps de batxillerat, va ficar-se un dia dintre un local on es celebrava un míting que volia ésser d'avançada.

L'orador vertia uns conceptes tan complicats en relació a la unió dels sexes i els emetia tan de pressa que el jove Riba no el va entendre. I girant-se a un company que anava amb ell, li preguntà :

— Què diu aquest home?

Aleshores un ciutadà que s'estava a la vora, va tustar el poeta i li digué, paternalment :

— No s'hi amoïni. Ja ho sabrà quan sigui més gran.

OR QUE NO LLUU

Fa quaranta anys, els « Quatre Gats » de Pere Romeu eren al lloc de reunió obligat de tots els noctàmbuls que sentien vel·leïtats artístiques i de tots els bohemis de xamberg i xal·lina, aspirants a la immortalitat.

Un dia, un grup de pintors, al voltant d'una taula, comentaven, a crits, els resultats de llurs exposicions respectives.

— Jo he venut divuit teles.

— Jo, vint-i-una.

— Jo, trenta-sis...

A la taula del costat un pobre pintor jove, prim i mal afaitat sospirava :

— Quina sort tenen aquests que vénen. Jo mai no vendré res...

Sabeu el nom d'aquest pessimista que es creia que no vendria? Isidre Nonell.

PUDOR

La Biblioteca del Congrés de Washington, va adquirir fa algun temps una importantíssima Bíblia alemanya, del 1480.

El conservador de la casa, en fer-se càrrec del llibre, remarcà que dues pàgines apareixien precintades amb cera. Va consultar altres col·legues i decidíren escatir el misteri fent saltar el precintat.

L'explicació fou aquesta. Un gravat al boix, potser massa expressiu, il·lustrava el passatge on el rei David guaita del balcó el bany de Bath Sheba. La nuesa d'aquesta degué aparèixer massa llibertina a algun prior i féu segellar les pàgines. Sortosament no les féu arrencar.

CIRURGIA I NOVEL·LA

El Dr. Gordon Taylor, va elevar a l'Associació Medical Britànica un report relatiu als casos en què una operació sembla contraindicada, en raó de l'estat psicològic del malalt.

Entre altres coses al·legava que tot pacient que sosté a l'inrevés el diari que llegeix, es troba mal disposat ; així com aquell que ha canviat de religió vint-i-quatre hores abans i el que demana un termini per acabar les seves memòries. També — sempre segons el Dr. Gordon — és suspecte de contraindicació operatòria aquell malalt que es volta de llibres, els quals devora amb avidesa, especialment si es tracta de novel·les franceses.

Imagini's el lector si es tractés de llibres de cavalleria !

Decàleg Pro Infància

- I. — ESTIMARAS els Infants per damunt de totes les coses.
- II. — NO ET POSARAS en boca l'Infant si no és per a honorar-lo.
- III. — SANTIFICARAS la seva vida fent-ne una festa de l'esperit.
- IV. — HONORARAS pare i mare de l'Infant abandonat, i ocuparàs el seu lloc.
- V. — NO MATARAS brutalment les il·lusions d'una criatura.
- VI. — NO EMBRUTIRAS la seva innocència amb la parla ni amb l'exemple.
- VII. — NO FURTARAS al Nen ni una engruna de felicitat.
- VIII. — NO MENTIRAS davant d'ell, no li ensenyaràs nècies doctrines ni absurds privilegis.
- IX. — NO DESITJARAS sinó la pau de totes les mares del món.
- X. — NO COBEJARAS béns que pertanyin al Nen.

TAULER D'EDICTES

17 maig del 1937

No es poden occir ni feinejar animals en altres llocs que en els Escorxadors municipals i industrials degudament autoritzats i sempre sota el control sanitari del Veterinari Inspector responsable.

22 maig del 1937

Queda dissolt el Comitè d'Apropiació d'Auxiliars i Treballadors de Farmàcia i queda autoritzat el Secretari General dels Serveis Farmacèutics perquè es faci càrrec dels organismes professionals.

1 abril del 1937

El Departament de Sanitat i Assistència Social es farà càrrec de tots els Serveis d'Assistència que prestava la Junta de Protecció a la Infància de Barcelona.

26 març del 1937

Cessen en llur comesa tots els Delegats de la Generalitat de Catalunya a les diferents Institucions d'Assistència Social, els quals, però, continuaran al front de les dites Institucions fins i tant no es designi la persona que els substitueixi.